

T A R İ H 3

002
ΚΛΣ
ΣΤ2Α
1526

COĞRAFYA 3

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

5 69 ΠΔΒ.
ΑΘΑΝΑΣΙΟΥ ΠΑΠΑΕΥΓΕΝΙΟΥ
ΓΕΝΙΚΟΥ ΕΠΙΘΕΩΡΗΤΟΥ ΞΕΝΩΝ & ΜΕΙΟΝΟΤΙΚΩΝ ΣΧΟΛΕΙΩΝ

Παπαευγενίου (2ος)

ΙΣΤΟΡΙΑ
ΤΩΝ
ΜΥΘΟΛΟΓΙΚΩΝ ΧΡΟΝΩΝ

ΓΙΑ ΤΗΝ ΤΡΙΤΗ ΤΑΞΗ ΤΩΝ ΜΟΥΣΟΥΛΜΑΝΙΚΩΝ ΣΧΟΛΕΙΩΝ

Βιβλ. 2η έκδ. Σχολ. Βιβλίου 3
1085
ΑΘΗΝΑΙ 1932

009

212

219A

1596

1. ΜΙΤΟΛΟΪ ΓΑΓΛΑΡΙ (ΖΑΜΑΝΛΑΡΙ)

Bizim vatanımız Yunanistandır. Başka bir ülke, bizim için vatanımız kadar ünlü ve şanlı değildir. Bütün insanlığa pek büyük iyilikler ve faydalar yapmıştır. Bu sebebledirki, bu yerde doğduğumuz için şeref ve gururumuza pahâ biçilemez.

Bizim yurdumuzun tarihi çok eskidir. Milâttan, yani H.Z. İsa'nın doğumundan «1100» sene evvel başlar. Bundan daha önceki çağlar hakkında ancak masallar, destanlar ve kahramanlıklardan başka bir şeyler bilmiyoruz. İşte bu pek eski zamanlara «ΜΙΤΟΛΟΪ» yahut masal ve kahramanlıklar çağları denilir. O zamanlarda bir çok kahramanlar yaşarlardı ki onlar, pek büyük ve hayret verici, dehşetli işler yaparlardı.

Eski Yunanlılar daha o zamanlarda çalışmayı çok severlerdi ve inandıkları allahlara saygı gösterirlerdi. Dinlerine karşı olan bağlılıkları ve saygıları ile, aynı zamanda çalışkanlıkları sayesinde vatanımız diğer milletlerin «ulusların» arasında daha ünlü ve şanlı yapmaya muvaffak oldular.

2. ESKİ YUNANLILARDA DİN

Eski yunanlılar bugünkü gibi Hristiyan değildiler. Çünkü daha o zamanlarda H.z. İsa doğ-

mamıştı. Bunun için bir çok Allahlara inanırlardı. Bu Allahların en önemlileri on iki tane idi. Onlarda şunlardır :

1) Zevs=Bütün ilâhların (Allahların) ve insanların en büyüğü, babası.

2) İra=Zevsin karısı, ve yardımcısı.

3) Atina=Bilgi Allahı.

4) Posidon=Denizler Allahı.

5) Apollon=Işık ve musiki ilâhı.

6) Aris=Savaş Allahı.

7) Ermis = Ticaret, alış veriş ilâhı.

8) Artemis=Avcılık Allahı.

9) Afroditi=Güzellik Allahı.

10) Dimitra=Çiftçilik Allahı.

11) Estia=Aile Allahı.

12) İfestos = San'at

ve demircilik Allahı. Bunlardan başka daha küçük dereceli Allahlar da vardı.

Eskiyunanlıların inançlarına göre bütün bu Allahlar; Makedonyanın güneyinde ve 2985 metre

yüksekliğinde bulunan Olimbos dağının en yüksek tepesinde, zirvesinde otururlardı. Bu sebeple onlara «Olimbos İlähları—Allahları» adı verilmişti. Bu dağın karlar ve bulutlarla kaplı olan zirvesinde gösterişli ve güzel sarayları vardı. Orada bulunan Allahlar bazan, aralarında kavga ve gürültü çıkaran insanları yatıştırmak ve kendilerine saygısızlık gösterenleride cezalandırmak üzere yer yüzüne inerlerdi.

Eskiyunanlılar kendilerinin Allahlara karşı olan yüksek saygılarını göstermek için ibadethaneler—tapınakevleri—yaparlar ve buralara kurbanlar getirirlerdi. Ayrıca bu kurbanlardan başka hediyelerde getiriyorlardı. Getirdikleri kurbanları kesmek için, özel olarak kurbanlık yerler, mezbahalar da yaparlardı.

Kestikleri kurbanlar ise kuzu ve küçük dana gibi hayvanlardan ibaretti. Eskiyunanlılar çok misafirperver insarlardı. Misafirlerine pek fazla saygı gösterirler ve itibar ederlerdi

3. YARI ALLAHLAR VE KAHRAMANLAR

Eski zamanlarda bir takım Yunanlılar bir çok muvaffakiyyetler göstererek, yaptıkları işlerle vatanlarına pek çok faydalar sağarlardı. Bu faydalarını ancak mertlikleri ve zekâları yani kurnazlıkları sayesinde becerirlerdi. İşte o zamanın Allahları kadar ünlü olan bu takım Yunanlılara «Yarı Allah» yahut kahraman adı verilirdi.

Bunlar arasında en şöhretzede olanlar, İra-klis, Tisevs ve daha başkalarıda vardır.

4. İRAKLİS

İRAKLİS'İN SOYU VE İLK BAŞARISI

İrakilis'in vatani «TİVE», babası Amfitriyon ve annesi Alkmini idi. Kendisi daha küçük yaşlarında gösterdiği kurnazlıklar ve kuvvetinden dolayı Dias'ın «Zevs'in» oğlu zannediliyordu.

Bir gece İrakilis'le kardeşi İfiklis, yalnız ikisi aynı odada uyuyorlardı. Odalarına birdenbire iki iri yılan girerek; o zaman henüz bir yaşında olan İrakilis'in üzerine saldırdılar. Yılanlar bir uğursuzluğu hatırlatan keskin ve korkunç ısıklar çıkarıyorlardı.

Bu arada İrakilis hemen elleriyle onların boyunlarına yapışarak boğuyor. Kardeşi İfiklis'te çığlıklarla haykırıyordu. Diğer odada uyuyan anne ve babaları

hemen uyanıp çocuklarının yanına koşuyorlar ve iki iri yılanı boğulmuş, ölü olarak görüyorlar. İşte o zaman İrakilis'in ilerde büyük bir adam olacağını anlıyorlar.

İraklis büyüyüp bir delikanlı olduğu zaman, kendisinden başka diğer insanlara nasıl iyilik yapacağım diye daima düşünüyor ve aklına başka hiç bir şey getirmiyordu. Yine böyle derin, derin kendi düşünceleriyle başbaşa olduğu bir zamanda gezinmeğe çıktı. Gide, gide iki yol ayrılımına geldi ve orada oturup tekrar düşünmeğe başladı.

O anda karşıdan iki kadının kendisine doğru yaklaşmakta olduklarını gördü. Birinci kadın pek güzel olduğu halde, zengin giyinişli ve çok süslü idi.

İraklise yaklaşarak :

— Ey İraklis, ne yapacağım diye fazla düşünme, benimle gel senide mes'ud edeyim, zahmet çekmeden, terlemeden her şeye sahip olacaksın. Aynı zamanda diğer insanlar hep senin kölen olup sana çalışacaklar.

Şayet hiç bir şeyin yoksa diğer insanları aldatacak, dolandıracak ve hırsızlık yapıp zengin olacaksın, rahatça yaşayacaksın.

Bu sözler üzerine İraklis, kadına :

— Adın nedir ?

Diye soruyor. Kadında :

Bana kızanlar «Kötülük», ve sevenler de adıma «Saadet» derler, deyip kayboluyor.

Fakat işte ikinci kadında temiz, pak ve namuslu, aynı zamanda fakirlere mahsus bir kıyafetle İraklis'in karşısına durup şunları söylüyor :

—Ey İraklis, çalışmadan, zahmete katlanmadan ve terlemeden hiç bir şey kazanılmaz. Şayet vatanına kıymetli bir vatandaş olmak istersen, çalış, terle, zahmet çek, Allahlara saygı ve bütün insanlara sevki gösteresin. İşte sen yalnız o zaman vatanına faydalı olabilirsin. Zira bu şekilde hareket etmedikçe sana hiç bir şey vaat edemen. Haydi benim yolumdan yürü! Diyor. İraklis bu kadınada:

—Ya senin adına ne derler? Diye soruyor.

Kadın:

—Fazilet, deyip ortadan kayboluyor. Bunun üzerine İraklis, «vatanıma faydalı olabilmek için Fazilet'in yolundan yürüyeceğim. Vatanın uğrunda, yorulacağım, çalışacağım; diğer insanlara fenalık yapmıyacağım ve hakikaten vatanıma faydalı bir insan olacağım» deyip Fazilet'in yolundan gidiyor.

6. İRAKLİS İLE EVRİSTEVS

Evristevs, eskizamanlarda «Mikina» kıralı ve İraklis'in yeğeni idi. O zamanlarda, oniki Allahların en büyüğü olan Zevs, Evristevs'e İraklis'in hizmet etmesi için karar aldı. İraklis Mikina'ya geldi ve yeğeni Evristevs'le karşılasınca; niçin geldiğini anlattı. Buna kiral pek sevindiği halde içinde bir korku belirmişti.

Acaba iri, levent, genç ve güzel bir delikanlı olan İraklis onun tahtını mı alacaktı? İşte bunun için Evristevs İraklis'e oniki tane büyük başarıyı becererek elde etmesini emretti. Bu ba-

şarıllara (İraklis'in Güreşleri) denilir. Evristevs bunları emretmekle İraklis'in mahvolacağını zannetti, fakat aldandı. Günki İraklis bu başarıların onikisininde kazandı ve şöhretzede oldu.

7. NEMEANIN ARSLANI

Nemea Mikina yakınlarında bir şehir idi. Buranın ehalişi çok sâkin bir hayat yaşadığından gayet mes'ut idi. Lâkin bu saadet diyarını, bir azılı arslan kargaşalığa öğratarak rahatını kaçırmıştı. Arslan o yakınlarda bir ormanda yaşıyordu. Bütün halkı dehşetli bir korku ürkütmüştü. Çok öğraştıkları halde bir türlü öldüremiyorlardı.

O zaman İraklis'e, Evristevs o arslanı öldürmesi için emretti.

İraklis bu azılı hayvanın nekadarkorkunç ve tehlikeli olduğunu işittiği halde, onu öldürmek için balkana çıkıp aramağa başladı. Hayli zaman dolaştıktan sonra buluyor. Fakat arslan görününce tok olduğundan saldırmadan mağarasına giriyor. Girdiği mağaranın iki deliği vardı. Biri girmek, diğeri de çıkmak içindi. İraklis, hemen deliğin birini taşlarla kapatarak ötekinden içeriye giriyor. Ayak seslerini duyan arslan, hemen kükremeğe başlıyor ve İraklis'in üzerine keskin pençeleriyle saldırıyor.

İraklis'te derhâl elindeki küskü ile hayvanın kafasına vuruyor. Fakat kudurmuş gibi tekrar İraklis'in üzerine saldıran korkunç arslanı bu sefer İraklis elleriyle boynundan yakalayıp var kuvvetiyle sıkıyor ve boğup öldürüyor. Bunun üze-

rine İraklis arslanın derisini yüzüp sırtına atarak, Evristeas'ın karşısına geliyor. Bunu gören Evristeas hemen korkusundan kaçmağa ve kendisini saklamağa yer arıyor. Çünkü o İraklis'i tanıyamamış, arslan zannetmişti.

Nemea ehalişi, arslandan kendilerini kurtardığı için artık İraklis'i seviyorlardı.

8. LERNA GÖLÜ EİDERHÂSI

Evristevsin kumandasında bulunan yerlerde «LERNİ» adında bir göl vardı. Bu göl ayrıca bir bataklık valta meydana getirmişti. Bataklığın suları içersinde ise çok acaip bir ejderhâ yaşıyor-

du ki bunun dokuz başı vardı. Orada bütün etrafa dehşet ve korku salmıştı. Evristevs bu dokuzbaşı ejderhâyı öldürmesi için İraklis'e emir verdi.

İraklis kardeş çocuğu «İolaos» ile beraber göle gidip valtadaki bütün kamışları ateşliyerek yaktı. Bunun üzerine dokuzbaşı ejder İraklis'i görerek

dokuzbaşı ile şâhâ kalkarak âdeta bütün ağızlarından etrafa alevler saçmağa başladı. Kendisine ateş püsküren bu ejderhâdan İraklis hiç ürkmeden hemen kılıcı ile üzerine hücum ederek bir başını kesip atıyor. Fakat çok tuhaf... kesilen bir başın yerinde hemen iki baş bitiyor. Nerede ise İraklis bu durum karşısında mahvolacak; derhâl arkadaşı İolaosa gelmesi için haykırıyor ve kesilen başların yerlerini bir çıra ağacı iğsisi ile dağlıyarak yakmasını söylüyor. Bu suretle ejderhânın bütün başları kesiliyor. Hatta en ortada hâlâ canlı duran son başını da kesip yakıyorlar ve ejderin ödünü de çıkarıyorlar. İraklis mızrağını ejderhâdan çıkardığı öde batırarak bulandırıyor. Ödün içi zehirle dolu olduğundan mızrağını neye vursa zehirleyip öldürecekti.

9. STİMFALİA KARTALLARI

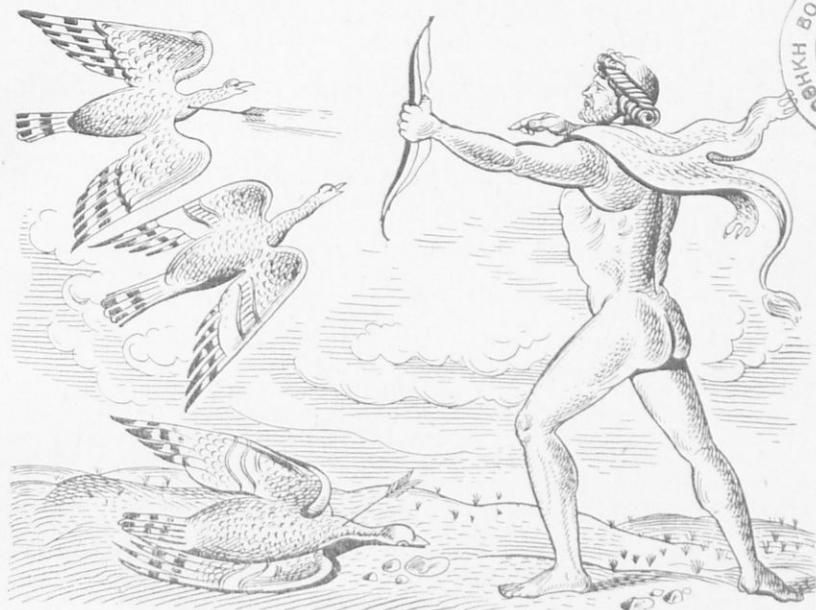
Lerni gölü yakınlarında Stimfalia adında başka bir göl daha vardı. Bu gölün içinde de koyun büyüklüğünde sert gagalı, demir ayaklı bir takım kartallar vardığı, bunlar zararlı, tehlikeli ve aynı zamanda yırtıcı hatta insan bile yiyorlardı. İraklis, Evristea'dan bu korkunç kartalları yok etmek için yeni bir emir aldı.

Bunun üzerine yine İraklis yeğeni Iolaos'la birlikte Stimfalia gölüne geldiler.

Fakat kartallar oralarda herhangi bir yerde gizli oldukları halde meydana çıkmıyorlardı. İraklis onları meydana çıkarmak için yalçın bir ka-

yanın üzerine binerek, elindeki demir halkaları birbirine çarpmağa, gürültü ve şangırtı yapmağa başladı.

Gürültü ve şangırtılardan ürken kartallar hemen meydana çıktılar.

İraklis ile İolaos'ta bu fırsatı kaçırmadan ellerindeki zehirli oklarla onların çoğunu öldürdüler. Geri kalanlarda pek uzaklara kaçarak bir daha geri dönmediler ve ora ehalisi de büyük bir felâketten kurtulmuş oldu.

10. ERİMANTOS'UN KAPROSU

Erimantos, Peloponez bölgesinin bir dağıdır. Bu dağın balkanlarında büyük ve korkunç bir

yaban domuzu (Kapro) yaşıyordu. Bu hayvanın gerek insanlara, gerek hayvanlara ve herşeye yaptığı zararlar, fenalıklar ölçülemiycek derecede büyük ve çoktu.

İraklis bu azılı yaban domuzunu canlı olarak tutup kendisine götürmesi için Evristeas'tan emir aldı.

Hayli zaman onu bulmak için dolaştı ve buldu. Avlıyarak bir kementle boynundan yakaladı.

Uzun bir boğuşmadan sonra hayvanı diri olarak sıkı sıkıya bağlayıp omuzuna yükledi ve Evristeas'a getirdi.

Siz, böyle dehşetli bir canavardan bütün halkın kurtulupta rahata ve sevince kavuşacağını tahayyül edebilir miydiniz?

11. KERİNİA DAĞINDAKİ CEYLÂN

Kerinia dağında, her tarafı bir güzellik misali olan ve o zamanın avcılık İlâhesi Artemis'in izniyle başıboş dolaşan bir ceylân yaşıyordu. Bu ceylânın boynuzları altın olduğu gibi ayakları da bakırdan idiki, nekadard fazla koşsa yorulmasına imkân yoktu.

İraklis'e, kral Evristeas, bu ceylânı da diri diriye tutup getirmesi için emir verdi.

İraklis dağlarda dolaşarak ceylânı buluyor ve arkasını takip ediyor, fakat ona yaklaştıkça yani yetişmeğe bir türlü, muvaffak olamıyor. Çünkü geyik, bir dağdan, bir dağa koşarken kat'iyen yorulmak nedir bilmiyordu. İraklis, ceylânı

vurup; yahut öldürüpte yakalayabilirdi. Lâkin Evristeas'ın emri, diri yakalatmaktır. Zira öldürdüğü anda, ibadet ettiği ilâhe Artemis'i kızdıracaktır.

Ceylân su içmek üzere çay kenarında biraz durdu. O anda İraklis'te, her nasılsa becerip onu, canlı olarak yakaladı ve Evristeas'a götürdü.

Bu olaydan sonra İraklis, ilâhlara çok saygı gösterdiği için ve aynı zamanda bilhassa avcılık ilâhesi Artemis'i gücendirmemek amacıyla ceylânı tekrar dağa götürerek serbest bıraktı.

O zamanlarda Peloponisos bölgesi, İliya ilinin kralı Avğia idi. Avğiasın sayılamıyacak derecede, hadsiz hesapsız, pek çok sürülerle koyunları ve sığırları vardı. Hizmetkârlar, bu sürülerin ağıllarını temizlemeği yetiştiremediklerinden gübreler, dağlar gibi yığılıp kalmıştı. Bunlarıda temizlemesi için Evristevs İraklis'e emir verdi. Evristevs, bu güç için İraklis tarafından becerileceğini asla ümit etmiyordu. Fakat İraklis için becerilemeyecek ve başarılamıyacak hiç bir şey yoktu.

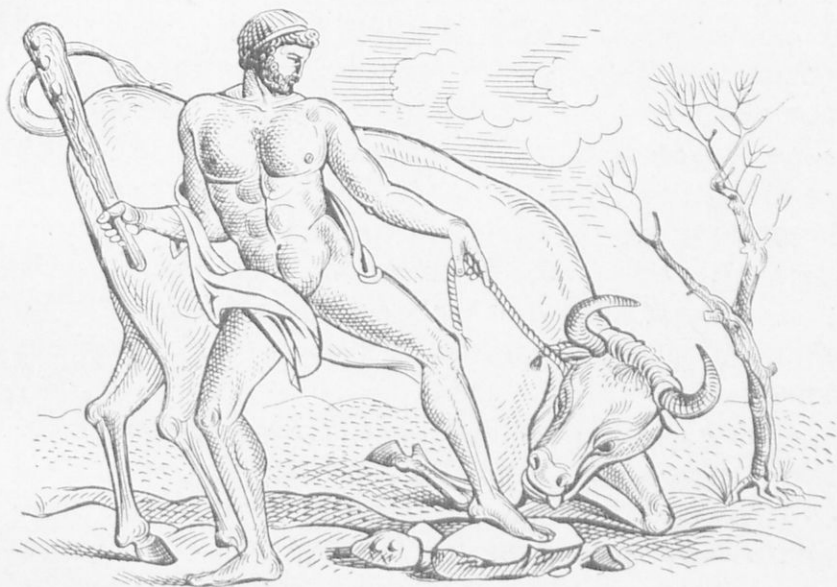
Bunun üzerine İliya iline gelerek, kral Avğiasın huzuruna çıkıp; bu gübreleri bir günde temizliyeceğini söylüyor. Avğia gülerek İraklis'e:

— Şayet sen bunları bir günde temizliyebilirsen, ben sana bek büyük hediyeler vereceğim diye söz veriyor. İraklis, bu işin ne kadar zor olduğunu görüyordu. Lâkin zekâsı ve kurnazlığı sayesinde bunada çare buldu. O yakınlarda bulunan «Piniyos ve Alfios» nehirlerinin sularını bir kanalla birleştiriyor. İki nehrin suları tabii birleşince çoğalıyor ve gübreleri yerlerinden bir günde sürüp atıyor. Sular gübreleri götürünce bütün ağıllar da temizlenmiş oluyor. Fakat kral Avğias, verdiği sözden vazgeçerek vâdini tutmuyor ve İraklis'e daha ağır bir takım sözlerle hakaret ediyor. Bu durum karşısında İraklis Avğias'ı öldürüp yerine oğlu Fileası geçirdi. Hattâ İliya halkı İraklis'in kendisini kral yapmak istedikleri halde kabûl etmedi.

13. GİRİTİN BOĞASI

İrakis'in yaşadığı çağlarda Girit kralı Minos idi. Denizler ilâhı Posidon, kralı çok fazla sevdiği için, kendisine kurban kesilmek üzere bir boğa armağan etti.

Fakat Minos boğayı kesmedi. Buna hiddetlenen Posidon, derhâl boğayı çılgın bir hale soktu. Boğa, köpürmüş bir vaziyette balkanın yolunu

tuttu ve gittiği her yerde sayısız derecede büyük zararlar yaptı.

Evristses bir emriyle İrakis'e, boğayı tutup getirmesini bildirdi. İrakis bu güç işide kolaylıkla başardı ve yakaladığı boğayı Mikina kralı Evri-

steas'a getirdi. Lâkin kral, hayvanı haps etmeyip serbest bırakınca hayli zaman oralarda dolaştı ve nihayet Attiki iline geçerek Maraton'a geldi. Boğa oradada büyük zararlar yapmağa başladı. Fakat bir başka kahraman olan Tiseas tarafından yakalandı.

14. DİOMİDİSİN ATLARI

İraklis'in kahramanlığı ile başarılar elde ettiği sıralarda, Trakya ilinin kralı Diomidis idi. Bu kral o zamanlarda sert yürekliliğiyle âdeta şöhret kazanmıştı. Elinde o kadar yabanî atları vardı ki, bunlar insan eti ile beşleniyorlardı. Diomidis'in eline düşen esir ve yabancılar bu atların önüne yem olarak atılıyorlardı. Tabii o zamanlarda Diomidis'in sertliğini, gaddarlığını bütün Yunanlıların öğrendiği gibi Evristeas'ta öğrenmişti.

Evristeas, Diomidis'i cezalandırmak ve atlarını elinden alıp kendisine getirmesi için, İraklis'e emretti.

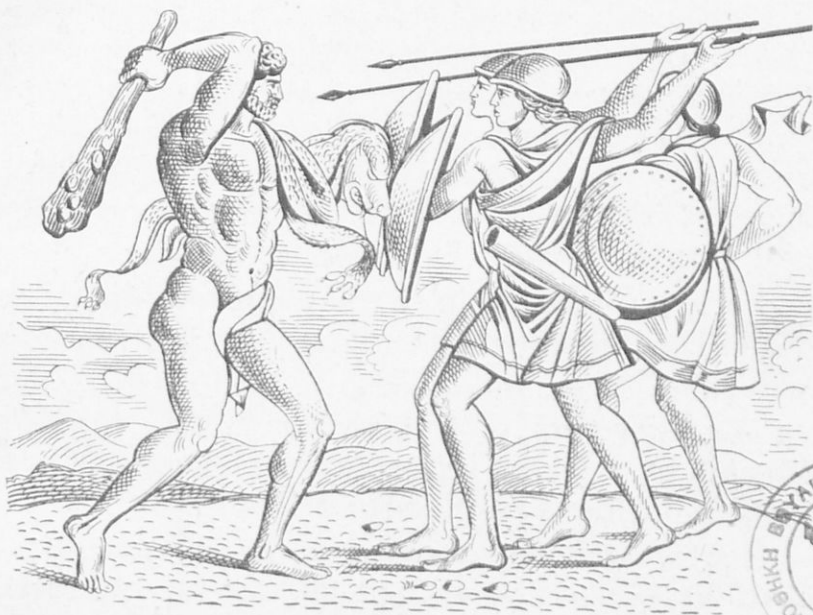
İraklis bu işide tam manasiyle başardı ve atları aldı. Lâkin kral Diomidis bu işe çok kızdığı için İraklis'in üzerine saldırarak savaş açtı. İraklis bu savaşta kazandı ve Diomidis'i öldürerek onun vücutunu, kendi yaban atlarına yedirdi. Sonra atları Evristeas'a getirip teslim etti.

15. İPPOLİTİNİN KEMERİ.

Eski zamanlarda Küçükasyanın kuzeyindeki Karadeniz kıyılarında «Amazonlar» yaşıyorlardı.

Amazonların hepsi kadınlardan ibaretti. Bu Amazon kadınları haddinden fazla savaş yapmayı severlerdi.

Herbirinin birer atları vardı, aynı zamanda onların bütün hayatları savaşla geçiyordu ve korku nedir bilmezlerdi. Amazonların kraliçesi «İppoliti» idi. İppoliti'nin okadar güzel, süslü bir

kemeri vardığı, onu dünyanın bütün kadınları kıskanıyordu.

Bu güzel işlemeli kemeri Evristeas'ın kızıda işiterek babasından istedi. Evristeas derhâl bir emirle bu kemerin getirilmesi için İraklisi gönderdi. İraklis İppoliti krallığına giderek kemeri istiyor. Amazonlar, kemerin verilmemesi için itiraz ede-

rek savaş açtılar. İraklis savaşı kazanıp kraliçenin huzuruna çıkıyor. Kraliçe İppoliti, İraklis'in kahramanlığına pek fazla hayran olduğundan kıymetli kemeri verdi. İraklis'te kemeri alarak Evristeas'ın kızına getirdi.

16. HESPERİSLERİN ALTIN ELMALARI

Çok uzak bir memlekette Hesperisler yaşıyordu. Onlar hakikaten birer peri idiler. Aynı zamanda onların yaşadıkları diyarda, içi binbir çeşit güzel bitkilerle süslü bir bahçeleri vardı. Burası her zaman için ağaçlarında altın elmaları bulunan yemişlerle dolu idi. Bu altın elmaları alıp getirmesi için İraklis'e Evristevs emir verdi.

Bu işte İraklis hangi yolu tutacağını bilmiyordu. Çünkü Hesperislerin bulunduğu ülke kayıptı.

İraklis, diyar diyar dolaştı, hattâ Hindistana ve Kafkasya'ya gitti, yine bulamadı. Neticede öğrendi ki, o ülkeyi yalnız bir kişi biliyordu. O da, göğü omuzları üzerinde tutan «ATLAS» idi.

İraklis, Atlas ile karşılaşınca; kendisinden Hesperislerin bulundukları ülkenin nerede olduğunu söylemesi için reca ediyor ve bunu öğrenmekteki maksadını da açıkça anlatıyor. Atlas, altın elmaları gidip getirmeyi kabûl ediyor. Fakat İraklis te o dönünciye kadar göğü omuzları üzerinde tutmak mecburiyetinde kalıyor. Bunun üzerine İraklis göğü omuzlarına yükleniyor ve Atlas ta Hesperisler diyarına koşup gidiyor. Birkaç gün sonra altın elmalarla Atlas dönüyor, fakat

bunları Evristevs'e kendisi götürmek istiyor. Lâkin İraklis onu aldatarak sevinç ve neşe içersinde altın elmaları Evristeas'a getirip teslim ediyor.

17. YİRİYONİSİN İNEKLERİ

Yiriyonis üç gövdeli, altı elli ve ayaklı bir dev idi. Okyanus adındaki büyük denizin çok uzak adalarından birinde yaşıyordu. Devin gayet güzel inekleri vardı. Bu inekleri, iki başlı köpeği olan bir çoban koruyordu. Evristevs İraklisten bu inekleri getirmesini istedi. İraklis arkadaşlarıyla birlikte Yiriyonisin bulunduğu adaya geliyor. Çobanı ve köpeğini öldürüp inekleri almak istiyorlar.

Yiriyonis koşarak yetişiyor ve aralarında savaş başlıyor. İraklis zehirli okları sayesinde Yiriyonisi öldürmeyi becerebiliyor, sonrada inekleri alıp Evristeas'a götürüyor.

18. İRAKLİS VE KERVEROS

Evrists evs İraklise vermiş olduğu emirlerin başşarı ile becerildiğini görünce fazla üzölmeğe başşladı. Bunun için sondefa olarak İraklis'e diri diriye canlı olduğu halde Kerverosu tutup getirmesini emretti.

Kerveros, üç başlı ve kuyruğu yılan olan bir köpekti ki, cehennemde öölülerin kaçmaması için bekçilik ederdi.

İraklis, Evristevs'in verdiği bu son yeni emirden de ümitsizliğe kapılarak yılmadı.

İraklis Cehenneme gelip, doğrudan doğruya Cehennem ilâhi Pluton'un huzuruna çıkıyor. On-
dan, kendisine Kerverosu alıp Evristevs'e götür-
mesi için, izin vermesini reca ediyor. Pluton, yal-

nız şöyle bir şartla İraklis'in teklifini kabule diyor
ve Kerverosu alıp götürmesi için müsaade ve-
riyor. İraklis Kerveros'u alırken hiç bir silâh kul-
lanmıyacak ve alıp götürdükten sonrada tekrar
Cehenneme geri getirip bırakacak.

İraklis bu şartı kabûl ediyor ve Kerverosla

karşılaşınca çok vahşiyane bir boğuşmadan sonra onu yakalamağa muvaffak oluyor. Aynı zamanda kuvvetle sıkarak yer yüzüne çıkarıyor ve Evristevs'e getiriyor. Lâkin sonraki gün verdiği sözü yerine getirmek üzre tekrar Kerverosu Cehenne-me götürüp Pluton'a teslim ediyor.

19. İRAKLİSİN SONU

Evristeas'ın emriyle İraklise verilen bütün işler başarı ile becerildi ve artık İraklis serbest idi. İraklis, yalnız bu yapmış ol-
duğu başarılarla kalmadı. O, insanların rahatı için daha pek çok iyilikler yapmıştı.

İraklisin ozamanlarda yap-
mış olduğu faydalı işleri her-
kes bilir ve söylerdi. Nihayet
senelerden sonra öleceği za-
man bir bulut onu yer yüzün-
den alarak, Allahların bulun-
duğu Olimbos dağına çıkar-
dı. Orada ilâhlar onu ebe-
dileştirdiler, ölmez yaptılar
ve bu sebeplede o devirde
yaşıyanlar İraklise bir ilâh
gibi taptılar.

İraklis bütün Yunan çocuk-
ları için bir örnektir. İraklisin
tutduğu eyi yolu ve kahra-
manlıklarını gözlerinin önünde
tutmalıdırlar.

TİSEVS

20. TİSEVSİN SOYU VE YETİŞMESİ

İraklis'in yaşadığı çağlarda Atina kralı Egeas, ve karısı Trizina kralının kızı Etra idi. Egeas hay-lizaman Trizinada kaldığından Atina'ya dönmeğe karar verdi, ki orada onu bütün ehali bekliyordu. Fakat karısı doğuracak bir halde olduğundan Trizinada kaldı.

Artık Egeasın gitmesi lâzım geldiğinden karısı ile birlikte şehirden dışarıya çıktılar, ve büyük bir kayanın yanında durdular. Egeas bu kayayı yerinden biraz ileriye doğru oynattı ve altına sandalları ile kılıcını koyarak karısı Etraya şu sözleri söyledi:

— Etra, çocuğumuz erkek olursa, onu büyüdügünde bu kayanın dibine getireceksin. Şayet kayayı oynatabilir ve ileriye doğru iterse, altına koyduğum sandallarımı giyip, kılıcımı kuşansın ve Atinaya gelsin!

Tisevs doğdu. Yavaş yavaş büyümeğe başladı. Sarayda bütün herkes onu iyi bir terbiye ile yetiştirmeğe çalıştı. Tisevs çok kuvvetli ve bilgili bir genç oldu. Fakat onun İraklis gibi bir kahraman olmak için büyük bir emeli ve rüyası vardı. Zira o, daha, İraklisi pek küçük yaşında bir çocuk iken tanımıştı.

Tisevs onaltı yaşına geldiğinde bir gün annesi onu o büyük kayanın yanına götürdü ve babasının söylediklerini ona anlattı.

Tisevs, kayayı anlaşılmaz bir kolaylıkla yerinden oynattı ve ileriye doğru iterek, altından babasının sandallarıyla kılıcını aldı. Hemen o anda

Ατինα γιδip babasını bulması için kararını verdi. Adamları Tiseasa, Ατίνaya deniz yolundan, gemi

ile gitmesini tenbih ittiler. Çünkü karadan gidecek olursa, yolda bir çok canavarlar ve kötü insanlar dolu idi.

Tisevs bütün bunlara rağmen, savaş yapmak, çarpışmak ve başarılar sağlamak emeliyle karadan Atinaya hareket etti.

21. TİSEVSİN BAŞARILARI

a. PERİFİTİS.

Tisevs Atinaya doğru yolda giderken bir kaç tane uğursuz canıye rastladı. Bunlardan birincisi çok korkunç bir eşkiya olan ve Epidavros yakınlarında bulunan «Perifitis» idi. O daima elindeki ağır bir küskü ile yolcuları öldürür ve üzerlerinde ne varsa soyardı. Perifitis yaptıklarını yine aynen Tisevse karşı da yapmak istedi. Fakat burada marifetini gösteremedi. Çünkü Tisevs, onun elinden küsküsünü kavramasıyla kendisini öldürmesi bir oldu.

b. SİNİS.

Sinis, Korintos körfezi İstmos taraflarına yakın bir yerde ve sıc bir ormanlığın içinde yaşıyordu. Oda eline düşen her yolcuyu büsbütün tamamiyle soyardı. Aynı zamanda birbirine yakın iki çam ağacının tepelerini yere iğrillip birine, yolcunun bir ayağını; ötekine de diğer ayağını bağlayıp çamları kendi haline bırakırdı. Tabii çamlar doğruluyor ve zavallı yolcuların ayakları binbir acı ve işkence içersinde zorla birbirinden ayrılıyordu. İşte bu işkence ve zulüm yerine Tiseas yeti-

şir yetişmez hemen Sinisi yakaladı ve tıpkı onun başkalarına yaptığını kendisine, yani ayaklarını çamlara bağlayıp azap ve işkence çektirerek öldürdü.

c. SKIRONAS.

Tisevs, yolda gide gide bugün «Uğursuz basamaklar» namı verilen Meğara mevkiine vardı ve orada Skironas denilen üçüncü cânî ile karışlaştı. O da çok sert ve amansız idi. Her yolcuyu ayaklarını yıkatmak maksadiyle öne doğru iğiltmek zorunda bırakıyordu. Biçare yolcular, tam öne iğildikleri anda, cânî herifin apansızın vurduğu bir tekme ile oradaki bir uçuruma yuvarlanıyorlardı.

Cânî, Tisevsede aynini yapmak istedi, fakat bunda beceremedi. Çünkü Tiseas yetişip onu denize attı.

d. PROKRUSTIS.

Tiseas, nihayet tam Atinaya yaklaştığı sıralarda yine yolu üzerinde bir başka eşkiya kılıklı ve «Prokrustis» adındaki canıye rastladı. Bu da her eline düşen yolcuyu demirden bir karyola üzerine yatırıyordu. Şayet onun eline düşen talihsiz yolcunun ayakları uzun gelipte karyola dan dışarıya çıkarsa, fazlalık olan kısımlarını kesiyor; eğer yolcunun boyu kısa olupta karyola tam, denk gelmiyorsa, bu sefer ağır bir küskü ile boynunu uzatmak ve karuolaya eşit getirmek için öyle şiddetle vurmağa başlardı ki zavallı yolcuların

sonu, nasıl olsa ölüm olurdu. Lâkin, daima insan kanı akıtan bu katilde neticede lâîk olduğu cezayı buldu ve Tisevs tarafından öldürülerek yok edildi.

22. TİSEAS ATİNADA

Tiseas, yolu üzerinde bütün ehaliye zararları dokunan cânileri ve nihayet Prokrustisi de temizledikten sonra artık Atinaya geldi; dosdoğru saraya, Kralın olduğu yere gitti. Evet saraya varır varmaz hemen babası onu; ayağındaki sandallardan, belindeki kuşandığı kılıçtan oğlu olduğunu tanıdı. Derhâl Tiseası, büyük bir heyecan, sevinç ve neşe içersinde yanına kabul etti. Aynı zamanda Tiseasın gelmesiyle bütün Atinalılar da o gün, en büyük sevinçlerini yaşadılar. Zira hepsi Tiseasın yolda gelirken becerdiği bütün başarıları öğrenmişlerdi. Tiseas Atinaya gelince, İraklisin Giritten, Atina civarındaki Maratona getirdiği boğayı öğrendi. Bunun üzerine doğru Maratona gidip boğayı canlı olarak yakaladı ve Atinada ışık ilâhi olan Apollona kurban kesti.

23. TİSEAS GİRİTTE

Tiseasın yaşadığı çağlarda Girit kıralı Minos idi. Ayrıca kral, o zamanlarda çok şöhrettede idi. Kral Minos, o sıralarda Atinada yapılan atletizm müsabakalarında oğlunun mevkî alması, yani bu müsabakalara katılması için oğlu ile birlikte Atinaya geldiler.

Müsabaka esnasında her nasılsa Minosun oğlu öldü. Fakat Girit kralı oğlunu Atinalıların

kasten öldürdüklerini zannetti. Bunun üzerine Atinalılarla savaş yaptı ve kazanarak onları yendi.

Savaşı kazanan Minos, yenilen Atinalılara çok ağır bir ceza olmak üzere; her sene yedi genç kızla, yedi genç erkeğin Giritteki Minotavrosa yem olmaları için mutlaka göndermelerini kabul ettirdi.

Minotavros öyle bir canavardı ki, bunun başı boğa ve vücudu insan biçiminde idi. Canavar, Girit sarayının altında bulunan arapsacı gibi karışık ve dolambaçlı yollarıyla anılmış Lâvirintos adındaki mahzenlerde yaşıyordu. Buraya giren, yolların karışıklığından bir daha dışarıya çıkmak imkânını bulamazdı.

Tiseas Atinaya geldiğinde yine bu yedi genç kız ve yedi genç erkek Minotavrosa gönderilmek üzere hazırlanmıştı. Tiseas, Atinayı bu korkunç belâdan kurtarmak için kendikendine karar verdi ve Giride gidecek olan gençlerin arasında o da yer aldı.

Artık gençler ve Tiseas Giride gitmek için bir gemiye bindiler. Gemi Giride doğru hareket etti ve ortalığı bir keder kapladı. Hatta bu sebeple, mâtem işareti olmak üzere geminin yelkenleri bile siyah bezden yapılmıştı. Yalnız gemi hareket etmezden önce Tiseasın babası, Atina Kralı Egeas, şunları tenbih etti:

—Eger oğlum canavarı öldürürsen geminin yelkenlerini beyaz bezden yapınız!

Şayet öldüremezsen yine eskisi gibi siyah yelkenleri bırakınız dedi.

Gemi Giride yetiştı. Neredeyse biraz sonra artık gençler, Minotavros mahzenlerine atılacaklar.

Girit kralı Minosun Ariyadni isminde bir kızı vardı. Ariyadni gelen gençler arasında Tiseası görünce çok beğendi, âdeta ona vuruldu ve bu sebeple onu kurtarmak istiyordu. Tiseas için gizlice bir sicin yumağı tedarik ederek geldi ve ona :

— Bu yumağı al, ucunu mahzenin bir kenarına bağla ve sökerek içeriye doğru korkmadan ilerle; canavarı öldürünce yine sicimi dolıyarak kolayca mahzenden dışarı çıkarsın, dedi. Tiseas aynen Ariyadninin anlattığı gibi yaptı. Elinde kılıcı çekilmiş hazır bir durumda Lavirintosun derinliklerine daldı ve Minotavrosun bulunduğu yere gitti. O anda görülmemiş, eşine hiç tesadüf edilmemiş vahşi bir savaşıma oluyor. Canavar da, Tiseas ta âdeta titriyorlar. Canavar kükrüyor, Tiseas onun azılı ve kuvvetli vuruşlarından kaçabilmeyi başarıyor. Bununla beraber yine zaman kaybetmeden, hemen kılıcı ile canavarın üzerine çullanarak bir çok defalar dikkatle vuruyor, tekrar vuruyor ve neticede öldürüyor.

Şimdi artık Ariyadninin kendisine verdiği sicimi toplıyarak Lâvirintosun karışık yollarından çıkıyor. Bu olaydan sonra, dışarda bulunan yedişer genç kız ve erkekler sonsuz sevinçlerinden dolayı âdeta çılgına dönüyorlar. Bundan biraz sonra da hepsi Atinaya gitmek üzere gemide hazır idiler.

Atinalılar Giride geminin dönüşünü, dille tarif edilmez bir heyecan ve merak içersinde bekliyorlar. Herbirinin kalplerindeki sabırsızlık, onların duygularıyla âdeta çarpişıyordu. Lâkin hepsinden, yani bütün Atinalılardan daha ziyade heyecanlanan, merak eden Atina kralı Egeastı. Her gün o, bütün saatlerinde Akropolisin yüksek tepelerinden, zirvesinden; mavi deniz içersinde gelecek geminin yolunu gözleriyle araştırıyor, bekliyor ve Giritten dönecek olan gemi acaba beyaz mı, yoksa yine siyah yelkenlerle mi gözükecek diye sabırsızlanıyordu. Hah, bak işte gemi göründü.

Ne o? Eyvah, yelkenler yine siyah!

Giritte Tiseas canavarı öldürünce sevincinden, babasının ona emanet ettiği tenbihi unutmuştu. Simdi gemide Tiseas ve diğerleri kurtulduklarından dolayı sevinç ve neşe içinde eğleniyorlardı.

Egeas bulunduğu tepenin üzerinden artık geminin siyah yelkenlerini iyice, tam manasiyle seçebildi. O şimdi gözleri enginlerde, ümitsiz, evet ümit yok. Çünkü biricik, sevgili oğlunu kaybetmişti. Kendiside bulunduğu Suniyo tepesinin yalçın kayalarından aşağı çaresiz kendini bırakıyor ve düşüp boğuluyor. İşte o zaman o deniz, Ege deniz (Egeon Pelâgos) adını aldı.

Gemi Pirea limanına yanaşınca ehalinin sevinci bir kat daha artmış ve hepsi coşmuşlardı. Zira çocukları ve kızları kurtulmuştu.

Buna mukabil diğer taraftan duydukları derin acıyada son yoktu. Çünkü zavallı kral Egeas, yokyere, boşuboşuna kendi hayatına son vermişti.

26. TİSEAS KRAL OLUYOR

Egeas ölmüş olduğundan dolayı, artık kral oğlu Tiseas olmuştu. Bütün halk âdeta Tiseasa tapıyordu. Çünkü o, krallığı süresinde bulunduğu yere büyük iyilikler yapıyor ve herkesin hakkını tanıyarak eşitliğe elden kaçırmıyordu. Bundan başka Tiseas; Atınanın ayrı ayrı semtlerinde kendi kendilerine yönetilen ırktaşlarının hepsini birleştirerek, bir araya topladı ve onları bir yerden yani yalnız Atinadan yönetmiye başladı. Yaptığı bu büyük başarılarından sonra, bir aralık Atinadan çekilmek zorunda kaldı ve o yakınlarda bulunan Skiros adasına geldi. Orada kral Likomidis idi. Likomidisle Tiseas çok yakın arkadaş oldukları halde, Likomidis gayet haset ve kıskançtı. İşte Likomidis, aşırı kıskançlığı yüzünden ve Tiseası yaptığı başarılarından ötürü çekemeyip öldürdü.

Tiseasın ölümü olayından bir hayli zaman sonra Skiros semtine bir askerî komutan olan Kimon gelip Tiseasın kemiklerini çıkardı ve Atinaya getirdi. Atinalılar büyük bir törenle kemikleri gömdüler ve Tiseasın şerefine güzel bir tapınakevi kurdural. Yaptıkları bu tapınakevine de Tision adını verdiler.

Alkisti, çok fedakâr, âlicenap, büyük kalpli bir kadındı. Hele kocası için hayatını bile fedâ etmeğe hazırdı. Kocasını kral Admitos idi. Karısı ile çok rahat ve mes'ut bir hayat yaşıyorlardı. Aradan uzun bir zaman geçtikten sonra Admitos hasta oldu. Öyleki, hastalık çabuk çabuk ilerliyerek ölüm korkusu baş gösterdi. Adamları, kralın, hastalığının ne hâl alacağını Delfi kâhinlerine sordukları zaman, kâhinler :

— Eğer her kim kendi canını kıyıp, Admitos uğrunda fedâ ederse, kral kurtulacaktır, cevabını verdiler.

İşte böyle bir durum karşısında başkasının ölmemesi için, kim kendi canını vermeyi kabul edebilir di? Hiç bir kimse. Hatta ne anası, ne babası ve ne de en yaşlı ihtiyar olanlar bile böyle bir teklifi kabûl etmediler. Lâkin karısı Alkisti, vaziyetin bu merkezde olduğunu öğrenir, öğrenmez hemen kocası için canını fedâ etmeyi kabul etti ve öldü. Kral Admitos ise ölümden kurtuldu. İşte tam o sıralarda İraklisin tesadüfen oradan geçmesi oldu. İraklis ile Admitos ise birbirleriyle sıkı birer arkadaş idiler. İraklis Admitosun ölümünden ne şekilde kurtulduğunu öğrenince, fedâkâr bir kadın olan Alkistiye hayran oldu. Derhâl koşarak Azrail'e yetişti ve onunla çetin bir savaştan sonra tekrar Alkistin hayata dönüşünü sağladı. Kadını Admitosa sağ sâlim olarak geri getirdi. Böylece yeniden birbirlerini seven bir çiftte hayat, neş'e ve saadet bahşetmiş oldu.

Bugünkü Orta Yunanistanın Viyotiya vilâyetinde, eskizamanlarda bir şehir vardı. Bu şehrin kralı Atâması idi. Atâmasın ayrıca Friksos adında bir oğlu ile, Elli isminde bir de kızı vardı. Atâmas ilk karısı ölünce yerine İno adında başka bir kadın almıştı. Kralın karısı kendisini okadar çok fazla seviyorduki, anlatılamaz.

İno'nun Atâmasa olan son derece sevgisine mukabil diğer taraftan kadın, Kralın oğlu olan Friksos ile kızı Elli'ye o kadar daha fazla kini, hasetliği ve kıskançlığı artıyordu. O zamanlarda kral Atâmasın komutası altında bulunan yerlerde çok şiddetli ve amansız bir kuraklık oldu. Tabii kuraklığın insanlara olduğu gibi bütün yaratıklara bir çok zararları vardı. Her şeyden önce yenecek ve beslenecek ürünlerin yetişmemesi yüzünden açlık başgösterecekti ki, bununla bütün ehâlinin açlıktan ölmeleri muhakkaktı.

Kral Atâmas bu durum karşısında ne yapacağını bilmiyordu. Bunun üzerine, bu kuraklığın ne kadar uzıyacağını ve sonunun ne olacağını öğrenmek için adamlarına, Delfi kâhinlerinden gidip öğrenmelerini emretti. Kâhinler ise—onların inanışlarına göre—o zamanlarda gelecekte haber veren kimselerdi.

Fakat kralın evlâtları için her an fenalık yapmayı düşünen karısı İno, bu olayı fırsat bildi ve Delfi kâhinlerine giden adamları kandırarak, dönüştürerek krala şu şekilde konuşmalarını tenbih etti

ve bu işi başarı ile becerdi. Kâhinlere gidenler dönünce krala şunları söylediler:

— Delfi kâhinleri, bu yerin kuraklıktan az zamanda kurtulması için çok sevgili oğlun Friksos ile kızın Elli'yi Zevs ilâhı için kurban etmeni söylediler.

Atâmas hakikaten evlâtlarını pek fazla seviyordu.

Fakat buna rağmen yönetini altında bulunan yerlerdeki görevi de pek kutsaldı. İşte artık bu yerlerin kuraklıktan kurtulması için ilâh Zevs'e iki evlâdını da kurban etmek üzere kat'i kararını verdi.

Kralın evlâtları kurban edilmeğe hazırlanırlarken, diğer taraftan onların daha evveldən ölmüş olan anneleri (Nefeli) ilâhlar vasıtasıyla, ölümden kurtulmaları için yardım ediyordu. Hattâ tam kurban edilecekleri anda, ilâhlar tarafından insan diliyle konuşan bir koç gönderildi. Koç, onlara çabuk olmalarını söyleyerek, onları arkasına alıp diğer başka illere uçurarak götürdü.

Fakat koç tam Avrupa ile Asyanın birleştiği noktada bulunan dar boğazın üzerinden uçarken, yani bugünkü Türkiye'nin Anadolu kısmı ile doğu Trakya kısmını birbirinden ayıran dar, Çanakkale denilen boğazını geçerken üzerindeki Ellinin başı döndü ve oraya düştü. İşte o zamandanberidir o dar boğaza Rumca EllisPontos denilmektedir.

Lâkin bu vaziyetten sonra koç yolunu kesmeyip devan etti. Friksosu Kolhida adında başka bir diyara götürdü. O zaman Kolhida kralı Eitis idi. Friksos Kolhidaya varınca koçu ilâh Zevs'e kurban etti ve onun altın tüylü postunu ise Eitis'e armağan eyledi. Friksosun bu armağanına Eitis çok memnun olarak ona teşekkür etti. Ayrıca bu altın postu bir ağaca asarak, başına onu beklemek üzere hiç uyku nedir bilmiyen bir devi bekçi yaptı.

29. PELİAS VE İASON

Yine o zamanlarda, bugünkü Tessalyanın İolkos şehrinde Eson adında biri yaşıyordu. Bunun Pelias adında bir kardeşi vardı. Pelias çok kötü

ruhlu ve kıskanç bir adan olduğu için kardeşinin hakkı olan krallığı elinden kendi aldı.

Eson çocuğu İasonun taliinden korktuğu için onu, o zamanki Kentavros adını taşıyan korkunç yaratıkların yanına, Piona gönderdi. Bunların belinden yukarısı insan ve belinden aşağısıda beygir idi. Bunlar arasında bir de çok akıllı, âdeta bir filozof gibi Hironas adında biri vardı; eski zamanın kahramanları ondan genç yaşlarında iken ders alırlardı. İşte Hironasın yanında bulunan İasonda aynı şekilde gelişti ve olgunlaştı.

Pelias haksız olarak elde ettiği krallık tahtı için daimî bir sıkıntı içersinde kıvranıyordu. Bu sebeple adamlarını Delfi kâhinlerine göndererek, kimden sakınması ve korunması için sordurdu. Kâhinlerde, kendisinin tek sandallı adamdan korunmasını bildirdiler.

Diğer taraftan da İason, dev Hironastan cinisini, aslını, neslini ve İolkos krallığı tahtında hakkı olduğunu öğrenerek, İolkosa gelmek ve amcasından hakkı olan tahtı istemek üzere hareket etti. Lâkin yolda bir aralık Anavros nehrini geçerken ayağındaki sandalların bir tekini suya düşürdü ve tek sandalla yoluna devan ederek İolkoya geldi.

Pelias, İasonu tek sandalla görünce derhâl kâhinlerin önceden keşf edip haber verdikleri kehaneti hatırlıyarak bir defa olduğu yerde sarsıldı. İason onun yanına yaklaşırken hiç bir şey belli etmeksizin ona, ne için geldiğini iyilikle

sordu. İasonda, amcasına kendisinin yeğeni olduğunu tanıttı ve İolkos tahtına geçmek hakkının kendisinin olduğunu, bu sebeple tahtını ona teslim etmesini söyledi.

Pelias, bir arzusu olduğunu ve bunun yerine getirilince tahtını İasona teslim edeceğini kabul etti. İason da ne olursa olsun memnuniyetle yapacağım diye, cevap verdi.

Bunun üzerine Pelias, İasondan Kolhidada bulunan altın tüylü koç derisini getirmesini istedi. Esasen İason da bir başarı gösteripte şöhret, şan ve şeref sahibi olmak isterdi. Bu iş onun için bir fırsattı. Hemen yolculuk için hazırlığa başladı.

30. ARGO BAHRİYELİLERİ

Kolhida gibi uzak bir memlekete gitmek için iyi ve mükemmel bir gemiye ihtiyaç vardı. Böyle bir gemiyi yapmak için Friksos'un oğlu Argos üzerine aldı. Geminin yapılması bitince, İasonda arkadaşlarıyla birlikte hazırlanmış bir vaziyeteydi. O zamanın en büyük kahramanları olan İraklis, Tisevs, Pilevs ve en usta musikişinaslardan elli kadar kişi ile meşhur musikî üstadı Orfevs te bu yolculukta yer alıyorlardı. Bu gemiyi Argos hazırladığı için adına «ARGO» ve bu seyahatta yer alanlara «Argo BAHRİYELİLERİ», bu seyahata ise «Argo Bahriyelileri Seferi» denildi. Argo Bahriyelileri evvelâ Limnos adındaki adada, sonra da Trakya sahillerinde durdular. Orada ilâhlar tarafından cezalandırılmış Finevs adında çok me-yus, zavallı bir kâhin vardı. Kendisi kör olduğu

halde çok ağır bir cezaya çarptırılmıştı. Orada Arpiye denilen bir takım yabanî kuşlar vardı ki, bunlar kâhin Finevs yemek yiyeceği sırada uçuşurlar ve yemeği hemen paylaşırlardı. Artanıda yememesi için pisliyerek batırırlardı. İki Argo bahriyelisi bu kuşları öldürerek zavallı Finevs'i büyük bir felâketten kurtardılar. Finevs te onlara karşı olan şükranını göstermek için; oralarda bu-

lunan ve açılıp, kapanan kayalardan nasıl geçeceklerini söyledi.

Açılıp kapanan taşlar, pek büyük yalçın kayalardı ki, onlar EllisPontos boğazından; Marmara denizinde Vosporos boğazına kadar uzanıyorlardı. Bu kayalar o derece sür'atle açılıp kapanıyorlardı ki, aralarından uçan bir kuşun bile geçmesi pek müşkül idi. İşte Argo bahriyelilerinin yolculuklarına devam edebilmeleri için bunlar ara-

sından geçmeleri lâzımdı. Finevs onlara kayaların açıldığı bir sırada arasına bir güvercin salmalarını, şayet geçebilirse arkadan kendilerinin de geçmeğe hücum etmelerini tenbih etti. Hakikaten de öyle oldu. Yalnız güvercin geçerken kuyruğunun ucundan bir kaç tüy kopmuştu ki, Argo gemisinde hafif bir ziyanla maksada kavuşabildi. Şimdi işte o dar yerden, o zamandan beridir bütün gemiler serbestçe geçerler. Çünkü o kayalar bir daha kapanmadılar.

31. EİTİS VE İASON

Argo bahriyelileri nihayet Kolhidaya geldiler. İason da aradığı Eitisi buldu ve ona seyahatının maksadını anlattı. Yani altın tüylü deriyi istedi. Eitis deriyi vereceğini söyledi. Yalnız evvelâ ondaki iki boğayı bağlamasını ve vereceği ejderhâ dişlerinin de toprağa ekmesini istedi. Eitis, İasonun bu işi başaramıyacağını pek iyi biliyordu, fakat bununlada kalmayıp öleceğine, mahvolacağına emindi. Boğalar yabanî oldukları gibi ayakları demirden idi ve burunları da nefes yerine ateş püskürüyordu. Bu halleriyle onları bağlamak imkân haricinde idi. Hele ejderhâ dişlerini toprağa ekince, bir çok silâhlı devler hemen yerden biteceklerdi ki onu derhâl yok edivereceklerdi.

İşte böyle amansız bir zamanda, Eitisin kızı Midiya İasonu çok beğendiğinden ona davayı kazanabilmesi için ne yapmak lâzın geldiğini şöylece tenbih etti:

Verdiği bir mehlemi boğalardan çıkan alevler-

den yanmamak için sürünmesini ve ekeceği dişlerden bitecek olan devlerin tam en sonuncusu yerden biter bitmez onların aralarına daha evvel aldığı taşı da atmasını anlattı. Hakikaten bütün işler Midyanın söylediği gibi çıktı. Önce boğaları bağladı, sonrada ejderhâ dişlerini ekti. Dişler de hemen o anda bir dev olarak bitmeğe başladılar. Tam en sonuncusu yerden biter, bitmez İason hazır bir halde elindeki kayayı devlerin arasına attı. Devler, taşı dışardan gelmeyip, kendi aralarından birinin attığını zannederek kendi kendilerine döğüşmeğe başladılar. Böylece birbirlerini bire varıncıya kadar kırdılar ve öldürdüler. İason bundan başka daha, Eitisin bütün dileklerini yerine getirdi. Neticede sevinç, içersinde ona altın tüylü postu istemeğe gitti. Fakat, Eitis verdiği sözü inkâr ederek postu vermek istemedi. Yine Midya yetişerek yardım ediyor ve İasonda postu almağa muvaffak oluyor ve Midya'da beraberinde olduğu halde hepberlikte kaçıyorlar. Nihayet bir çok sıkıntılardan sonra Argo bahriyelileri İolkosa dönebiliyorlar. İason zaman kaybetmeden, amcası Peliasa altın tüylü postu gidip verdi. Lâkin Pelias vâdini tutmayıp İasona krallık tahtını teslim etmedi. Peliasın bu hareketine karşılık olmak üzre Midiya hıncını alıyor. Yani Peliasın kızlarını hernasılsa aldatıp kandırarak babalarını öldürtüyor. Bu hareket doğrudan doğruya bir katillik idi.

Bu sebeple Midiya ile İason İolkos şehrinde tutunamayıp kaçmağı göze aldılar. Sonradan Mi-

diya da İasonla geçinemeyip Asya'ya gitti ve orada öldü. Arkadan İason da Argo gemisinde bir gün uyurken, yukarıdan düşen bir ağaçla vurularak öldü.

TRUVA SAVAŞLARI

32. TRUVA SAVAŞLARININ SEBEPLERİ

Eski zamanlarda Yunanistan, küçük küçük krallıklar şeklinde yönetiliyordu. Bunlardan biride «İsparta» krallığıdır. O zaman İsparta kralı Menelaos idi. Menelaos'un Güzel Eleni adında; bütün Yunanistanda güzelliğiyle şöhretzede olmuş, gayetle güzel bir karısı vardı.

Yine aynı zamanlarda küçük Asyanın Canakkale Ellispontos kıyılarında bulunan Truva hükümetinin kralı Priamos idi. Priamosun tamam elli tane evlâtları vardı ki, bunlar arasında en güzel olanı Paris; en dinç olanı da Hektor idi. Güzellik ilâhesi Afrodit, Paris için dünyanın en güzel kadını almasını münasip gördü. Bununda sebebi şu idi:

Bir zamanlar en büyük ilâh Zevsin karısı İra ve bilgi ilâhesi Atinâ ile güzellik ilâhesi Afrodit, aralarında kendi güzellikleri hakkında bir kavga çıkardılar ve anlaşamamazlık yüzünden Paris'e gelerek, onun da güzellikleri hakkındaki fikrini sordular. Paris, bunlar içersinde güzellik ilâhesi Afroditinin daha güzel olduğunu söyledi. Bunun üzerine ilâhe Afrodit, Parisin güzel Eleniyi bulup alması için yardım etti.

Bir prens olmak hasebiyle Paris bir çok diyarlar dolaştı ve nihayet İspartaya giderek Menelaosa misafir oldu. Bundan bir kaç gün sonra Paris, İsparta kralı Menelaosu herhangi bir işten ötürü Giride yollamağa necbur etti. Menelaos giderken Parisi sarayında bıraktı. O zaman Paris fırsat bularak güzel Eleniyi; vatanına götürmeğe kandırarak razı etti. Menelaosun sarayındaki bütün hazinelerini de alarak beraberce Truvaya kaçılar. Menelaos Giritten dönünce sarayında ne karısı Eleniyi, ne de hazinelerini bulamadı ve ne olduklarını anlamakta da gecikmedi. Bu hareket hem kral Menelaos, hemde bütün Yunanistan için büyük bir hakaretti. İşte bunun için Menelaosun kardeşi ve Mikina kralı Agamemnon, bu kötü işe bir hâl çaresi düşünmek üzere bütün Yunanistan krallarını bir araya çağırdı.

Toplanan krallar hep beraber mutabık kalarak seferberlik ilân edip asker toplıyacaktılar ve Yunanistana büyük bir hakaret yaptığı için, Paris'e ceza vermek üzere Truvaya savaş açacaklarına dair karar verdiler.

33. İFİYENİANIN KURBAN OLUŞU

Bu günkü Halkidanın tam karşısında Avlida limanı vardı. Truvaya savaş açmak üzere bütün Yunanistanın kralları orada askerleriyle birlikte hazır bir halde toplandılar. Pek kalabalık bir kitle halinde bulunan askerler ve krallar arasında en önde görünenler şunlardı:

Namus, terbiye ve usluluğu ile şöhret kazan-

miş olan, Menelaosun kardeşi Agamemnon bunların hepsine bir başkumandan olarak seçildi.

Sonra Tessalyanın Mirmidon kralı Ahileas ile pek samimî dostu ve birbirlerinden hiç ayrılmıyan arkadaşı Patroklos.

Ahileas, o zamanlarda en çok ilâhların sevgisini kazanmış ve mertliğiyle ün salarak anılmıştır. Pilos kralı Nestor ise bunlar arasında en yaşlı, en kibar, akıllı ve medenî olan idi. İtaki kralı Odissevs ise kurnazlığı ve mahareti ile nam almıştı.

Bunlar gibi daha bir çok krallar askerleriyle birlikte tam 130.000 Yunanlı ve 1126 gemiden ibaret büyük bir kuvvetle Truva harbine hazır bir durumda idiler. Yalnız gemilerin yol alabilmesi için itecek müsait rüzgârın esmesini bekliyorlardı. Çünkü o zamanki gemiler, bugünkü gibi buhar ve ateşle çalışmıyorlar, bir takım yelkenlerin rüzgârda şişmesi ve rüzgârın itmesi ile hareket ediyorlardı. Bir kaç gün geçtiği halde hâlâ rüzgâr bir türlü esmiyordu. Mutlaka buna bir sebep vardı. İşte bu sebebi kâhin Kalhas öyle açıklıyor;

Avcılık ilâhesi Artemisin, Agamemnonla aralarının açık olduğunu ve bunada sebep, bir gün Agamemnonun, Artemisin sevdiği bir ceylânı avlayarak vurması olmuştu. İşte Agamemnonun bu kusurundan dolayı kendini affettirebilmesi için kızı İfiyeniayı Artemise kurban etmesi lâzım geliyordu. Bir baba için bu iş, pek büyük bir ızdırap ve acıklı bir felâket idi.

Fakat o ne yapabilirdi kî? Bir taraftan kızına

olan sonsuz sevgisi; diğer taraftan vatanına olan aşkı ve sadakatı onu harap ediyordu.

Nihayet onun için ilk önemli iş, vatanının selâmetini sağlamaktı. Bunun üzerine hemen karısı Klitemnistra'ya kızı İfiyenia ile birlikte gelmeleri için haber gönderdi. Zira o zamanlarda pek

namdar olmuş olan Ahilea ile kızını evlendirmek ihtimali vardı.

Bu haberi alan ana ve kız sonsuz bir sevincin verdiği heyecanla babalarının yanına geldiler. Lâkin Yunan askerî kışlalarına yetişince asıl acıklı, trajedik hakikatı öğrendiler. O anda herkesi üzüntü ve acık sarmıştı. Fakat bu acılara, sıkıntılara

rağmen İfiyenia mağrur ve memnun olarak, kurban olmayı kabûl ettiğini şu sözlerle bildirdi:

—Ben bir Elen kıızıyım. Vatanımın menfaati uğrunda bu gün kurban olmam gerekiyor ve işte hepinizin huzurunda vatanım için canımı vereceğim. Evet bütün ilâhların da arzusu budur.

Bu sözlerden sonra kâhin Kalhas tarafından kurban edileceği yere götürüldü. Orada kâhin Kalhas kızı kurban etmek üzre tam bıçağını kaldırdığı sırada ânî olarak, birdenbire kalın bir bulut ortalığı kaplıyor ve gözgözü görmüyor.

Bulut seçilir seçilmez yani kalkar kalkmaz güzel prenses İfiyenianın yerinde bir geyik bulunuyor. Kalhas geyiği heyecan ve sevinç içinde kurban ederek kesiyor. Bu olaydan sonra İfiyenia, bugünkü Küçük Asyanın Tavrıs dağlarındaki Artemidos tapınağına getirilerek orada kutsal oldu.

34. YUNANLILAR TRUVADA

İlâhlara, İfiyenianın yerine geyik kurban edildikten sonra, gemilerin hareket edebilmesi için müsait rüzgâr esmeğe başladı ve gemiler de gitmek üzre enginlere doğru açıldılar. Aradan biraz zaman geçtikten sonra Ege denizini geçerek Truva-ya erdiler.

Truva sahillerinde, Truvalılarla pek sürekli bir savaş yaparak onları yendiler. Yunanlılar Truvalıları kralları Priamosa gönderip güzel Eleni ile Menelaosun hazinelerini getirtmek istediler, lâkin Truvalılar bu teklifi kabûl etmiyerek yeniden pek şiddetli çarpışmalara başladılar. Aradan on

sene gibi uzun bir zaman geçtiği halde hâlâ savaş bitmiyordu. Truva bu kadar savaşlara rağmen daha pek kuvvetli olarak karşı durabiliyordu. Buna mukabil Yunanlıların durumu ise memnuniyet verici değildi. Artık kolay yiyecek maddeleri bulamaz olduktan başka gemileride bozulmağa başlamıştı.

35. AĞAMEMNON İLE AHİLEAS

Durumlarının düzelmesi ve çektikleri sıkıntıların sona ermesi için bütün Yunanlılar hepsi talihlerini denediler. Lâzım gelen her çareye baş vurdukları halde hiç bir şey elde edemiyorlardı. Yalnız değişen bir şey varsa, o da, kötüleşen durumları idi. Bu arada Agamemnonla Ahileas ta kavgaya yaparak aralarındaki bütün dostluk bağlarını çözüp atıyorlar. Hattâ bu kavgadan fevkâlâde hiddetlenen Ahileas kendi Mirmidon askerlerini çekerek savaşta yer almamağa karar verdi.

Truvaıkları Ahileasın dehşeti o kadar ürküt-

müştü ki, onun Agamemnonla aralarının açıldığını ve savaş hakkında verdiği kararı öğrenince sevindiler.

Bunun üzerine Truvalılar çok şiddetli bir saldırı yaparak başarılar elde ettiler ve Yunanlıları denize kadar kovaladılar. Truvalılar yalnız bununlada kalmayıp Yunanlıların denizdeki donanmalarınıda ateşe vermeği tasarlıyorlardı.

Hakikaten de gemilerden birini tutuşturdular ve yanmâğa başladı.

36. PATROKLOS VE HEKTOR

Truvalıların yaptıkları bu hücumdan sonra Yunanlılar çok müskül bir duruma düştüler. Onları bu kötü durumdan ancak ve ancak Ahileas kurtarabilirdi. Fakat Ahileasın hâlâ kini devam ediyor ve savaşa girmeye asla düşünmüyordu. Ahileasın pek yakın ve kıymetli dostu olan Patroklos, Yunanlıların bu fena ve günden güne acınacak bir hâl alan durumlarını görünce Ahileasın huzuruna çıkarak, savaşta yer alması için kendisine reca etti.

Yani Patroklos bizzat kendisi Ahileasın silâhlarını kuşanacak ve savaşa girecekti.

Tabii Truvalılar onu Ahileas zannedip korkaklardı. Nihayet bir çok recalardan sonra Ahileas silâhlarının kuşanmasına izin verdi. Yalnız Truvalıları geri püskürttükten sonra daha fazla ilerlemeyip geri dönmek şartıyla müsaade etti.

Sevinç ve memnuniyetle dolu olan Patroklos hemen Ahileasın silâhlarını kuşanarak savaşa

atılıyor. Truvalılar, Ahileas savaşa yeniden iştirak etti zanniyle yine eski bir korkunun pençesine düşerek bütün sahil boylarını bırakıp, canlarını kurtarmak için kalelere sığınmak ve kapanmak üzre hepsi kaçıyorlar. Fakat bu sırada bir talih eseri olarak Truva kralı Priamosun dinç oğlu Hektor geri dönerek Patroklosu tanıyor ve hücum ediyor. Hektor yaptığı hücumda rastgetirerek Patroklosu öldürüyor. Bu haberdan sonra Ahileas pek samimi ve sevgili dostunun ölümünden dolayı sonsuz bir keder ve acı duyuyor.

Ahileas, Truvalılardan arkadaşı Patroklosun intikamını almak için derhâl savaşa yer almâğa karar veriyor. Böylece bütün vatandaşlarını savaşa hazırlayarak kin ve nefret dolu bir halde Truvalılara karşı hücum ediyor. Pek çetin ve şiddetli çarpışmalar oluyor. Ahileas cephenin en ön hattında bulunarak harp ediyordu. Onun tek arzusu arkadaşı Patroklosu öldüren Hektoru bulup, vücudunu ortadan kaldırmaktı. Savaş esnasında Truvalılar tarafından kaçanlar arasında Hektoru seçiyor. Şimdi Ahileas ile Hektor çok sert bir düelloya, yani hiç fasıla vermeden karşılıklı kılıç savaşına başlıyorlar. Düello tam bir saat gibi uzun bir zaman devam ediyor. Öyle ki, Ahileasın Hektoru başarıpta öldürdüğü ana kadar uzuyor. Arkadaşı Patroklosu öldüren Hektora karşı hâlâ Ahileasın nefreti yatışmadığından dolayı Hektorun ölüsünü arabasının arkasına bağlayıp sürükliye sürükliye çadırına kadar getirdi. Orada zamanın icaplarına göre arkadaşı Patroklosun cese-

dini büyük bir cenaze töreniyle gömdürdü.

Lâkin Hektorun cesedini ise ne kendisi gömdü ve ne de başkalarının gömmelerine asla müsaade etmedi.

Hektorun zavallı tâlihsiz babası Priamos, oğlunun bu kötü durumunu öğrenince hemen kendisi yalnız olarak Yunanlıların karargâhlarına gelmek üzere yola hareket ediyor ve yolda Priamos Ahileasa rastlayınca, onun ayaklarına kapanıyor ve oğlunun cesedini Ahileasın vermesi için reca ederek istiyor. Zira pek çok sevdiği oğlunun cesedini gömmek için Ahileasa, saatlerce ateşli, sıcak gözyaşları dökerek yalvarıyor. Ahileas savaş esnasında olduğu zaman pek fazla sert hareket ederdi. Fakat o, aynı zamanda çok medenî idi. Göz yaşlarıyla oğlunun cesedini almak için yalvaran bir babaya karşı Ahileas merhamet duydu ve Hektorun cesedini babasına teslim etti. Bununla da kalmıyarak bir delikanlıya yakışacak şekilde cenaze töreni yapabilmesi için savaş arasında oniki günlük bir müsaade verdi.

37. AHİLEASIN ÖLÜMÜ

Ahileasın savaşlarda yeniden yer almasından ötürü artık Truvalılar hiç bir şey ümit edemezlerdi.

Bunun için yapılacak iş Ahileası öldürmektir. Bu ise imkânsız idi. Çünkü Ahileasın vücudu hiç bir zaman yaralanmazdı. Zira o, pek küçük iken annesi onu İstiğa nehrinin «ölmemezlik» suyuna sokup çıkarmıştı. Bunun için Ahileasın yaralan-

ması imkânsız idi. Yalnız iki ökçe yerleri müstesna olmak şartıyla. Günki ökçe yerlerinden tutupta onu annesi İstiğa nehrine sokmuştu. Hektorun kardeşi Paris, Ahileasın bu sırrını öğrenince bir gün onu gözetledi ve okla ökçelerinden vurarak öldürdü. Truvalılar Ahileas vurulduktan sonra cesedini kavramak için çok uğraştılar, fakat beceremediler. Ahileasın cesedini yalnız Yunanlılar alabilirdi ve onlar aldı. Bu ölüm hâdisesinden sonra bütün Yunanlıların karargâhını keder ve hüznün kaplamıştı. Çünkü artık o kuvvetli ve dinç, yaralanmıyan delikanlı aralarında yoktu. Yunanlılar Ahileasın cesedini, o zamanki adetlerine göre yaktılar ve külünü altın mahfaza içine sakladılar. Patroklosun da cesedinin küllerini aynı mahfazaya koydular. Bununla beraber onların ruhları için bir eğlence merasimi yaparak anıt diktiler.

38. YUNANLILARIN TRUVAYI İŞGALLERİ

Ahileasın ölümünden sonrada hayli savaş devan etti. İşte bu savaşta ne Truvalılar Yunanlıları topraklarından çıkarabiliyorlar, ne de Yunanlılar tam manasiyle Truvayı alabiliyorlardı. Yunanlılar neticede bu harbin mertlikle kazanılamıyacağını anlayınca, işi kurnazlıkla becermeğe karar verdiler. Yunanlılar arasında kurnazlığı ile ün almış, zekî ve pek kurnaz olan Odiseas, Yunanlılarla bir toplantı yaparak; toplandı da tahtadan büyük bir at yapmalarını söyledi. At hazırlandı ve ona «Duriyos ippos» adı verildi. Duriyos adındaki tahta

at o şekilde yapılmıştı ki, içine yüz kadar insan alabilecekti. At hazır olunca, Odiseas başta olmakla beraber tam yüz genç delikanlı içine girip gizlendiler. Tertip edilen bu Duriyo atı ile yalnız Sinon adında bir Yunanlı kalmış ve diğerleri hepsi kâmilten gemilere binerek o yakınlardaki Tenedo adasının arkasına gidip saklanmışlardı. Bütün Truvalılar Yunanlıların kaçtıklarını görünce âdeta şaştilar, kaldılar. Biraz sonra kalelerden dışarıya çıkınca Duriyos atı ile onun yanında bulunan Sinonla karşılaştılar. Sinon Truvalılara:

— Artık Yunanlılar savaş yapmaktan bıktılar ve kaçtılar, dedi. Aynı zamanda Atina Allahın yolda onlara yardım etmesi için bu atı size hediye olarak bıraktılar diye ilâve etti. Truvalılar, Yunanlıların çok uzun süren çetin bir savaştan sonra kaçacaklarına akıl erdiremiyorlar ve ne kulaklarına, ne de gözlerine inanıyorlardı. Sinonun sözlerine inanmakta bir müddet için tereddüt ettiler. Lâkin Yunanlıların hakikaten ortada olmayışları ve bilhassa kaçışları onları gittiklerine inandırdı. Yalnız onlar arasında bir papaz Yunanlıların gittiklerine itiraz edip inanmıyarak:

— Yunanlılara inanmayınız, diye bağırdı.

Papaz henüz daha sözlerini bitirmemişti ki, o anda iki iri yılan denizden çıkarak onun üzerine doğru akın edip, papazı ve iki çocuğunu boğdular. Bu olay, harikûlâde idi. Zira hakikaten Truvalıların inanmalarına sebep oldu. Bundan sonra Truvalılar kalenin bir tarafını yıkarak, kapısından geçmiyen Duriyos adındaki atı içeriye hiç bir

süpheye kapılmaksızın aldılar ve şehre soktular. Artık Truvalılar sevinç, neş'e ve şarkılarla tâ gece yarılarında kadar eğlendiler. Nihayet derin ve bir daha hiç uyanmıyacaklarmış gibi tatlı ve ağır bir uykuya daldılar. İşte tam bu sırada atın karnında bulunan genç delikanlılar hemen dışarıya çıkıp kale kapılarını açtılar. Bir takımları derhâl yüksekçe bir yerde; Tenedos adasının arkasındaki Yunanlılarla anlaşmak üzere ateş yaktilar. Onlarda ateşi görünce işi anladılar. Kale kapılarını da açık bulunca vakit kaybetmeden içeriye dalarak ateşler yaktilar. Truvalılar ürkerek uyanıyorlar ve karşı durmak istiyorlarsada boşuna zahmet etmiş oluyorlardı. Biraz sonra da Truva Yunanlıların eline geçmiş bulunuyor.

Böylece Truva da cezalanıyor ve Truva kralı Priamosun oğlu Parisin Yunanistana karşı yapmış olduğu hakareti Truvalılar anlıyarak müstehak oldukları cezayı kabûl ediyorlar.

39. ODISEVS

Truvarın yenilmesinden ve perişan oluşundan sonra, Yunanlılar vatanlarına gitmek üzere hareket ediyorlar. Bunların birçokları vatanlarına dönebiliyor, fakat bir takımları ise, denizde meydana gelen büyük fırtınalarda, dalgalarda kaybolup gidiyor.

Bazılarına da karada daha başka türlü felâketler yüzünden yok oluyorlar. Menelaos artık güzel Eleniyi almış olduğu halde, bir çarelere baş vurarak Ispartaya dönmeğe muvaffak oldu.

Gerek Truvada savaş esnasında, gerekse di-

ğer alanlarda olsun, en büyük tehlikelere karşı koyan Odiseas oldu. Buna rağmen bütün Yunanlılar arasında da en çok çile çeken ve zahmet-

lere katlanan yine o oldu. Tam on sene gibi uzun süren bir zaman, türlü işkence ve çilelere katlanarak önüne geçilmez engelleri alt edip kendini kurtarabildi. Fakat bütün bu acılar ve meşekkatler onu hiçbir zaman yıldırmadı ve asla cesaretini kıramadı. O, neticede bir çok başarılar sağlamış olarak vatanına döndü.

40. KİKONES VE LOTOFAĞOSLAR

Yunanlılar vatanlarına dönmek için yolculuğa başladıkları sırada; Odiseas ta gemilerine kahraman delikanlılarıyla birlikte binerek, İtaki adasına dönmek üzre yola hareket ettiler. Yolda hava tutmuş ve fırtına başlamış olduğundan fazla ilerliyemiyorlardı. Az sonra rüzgâr onları Trakya sahillerine getirmişti, ki buralarda Kikones adında bir cins vahşî ve barbar insanlar bulunuyordu.

Bunlar Odiseasın üzerine saldırdılar ve hiç bir şey beceremediler. Lâkin biraz sonra bir çoğu bir araya toplanınca, Odiseası gemilerine binip kaçmak zorunda bıraktılar. Artık güzel bir havaya kavuşunca Odiseas ve adamları daha güneyde Peloponisos yakınlarına vardılar. Fakat tam oralarda ânîde kopan bir fırtına bütün gemilerin yolunu değiştirerek onları Afrika kıyılarına ulaştırdı. İşte oralarda asıl sıkıntılar ve çileler başlıyor:

O yerlerde Lotofağos denilen insanlar oturuyordu. Onlar bu ismi, tatlı bir yemiştan almışlardı. O yemişe de Lotos denilirdi. Rumcada

Latofağos, Lotos yiyenler demektir. Bu yemiştten herhangi bir yabancı yiyince, vatanını ve bütün herşeyi unuttur, bir daha oradan ayrılmak istemezdi. Yani bütün bütüne zekâsını kaybederdi. İşte bu yemiştten, Odiseasında bir kaç adamı yemişler ve onun vatana dönmek için söylediği sözlerini dinlemiyorlardı. Lâkin Odiseas onları gemiye binmeğe zorla mecbur ederek yola hareket etti.

41. KİKLOPSLAR VE POLİFİMOS

Odiseas ve arkadaşları Lotofağoslar ülkesinden uzaklaştıktan sonra Kiklopslar adasına vardılar. Kiklopslar vahşî oldukları gibi insan eti yiyerek beslenirlerdi. Aynı zamanda pek iri vücutları, çok kuvvetli ve alnında bir tek kocaman gözü olan dev gibi yaratıklar idi. Onlar bir takım mağaralarda yaşadıkları gibi, bir çok sürülerle koyunlara da sahip idiler. Bu adaya çıkar, çıkmaz Odiseas bir kaç arkadaşıyla birlikte büyük bir mağaraya geldiler, ki bu mağara adada bulunan bütün Kiklopsların başkanlarının mağarası idi. Başkanları sayılan ve Polifimos adıyla anılan bu Kiklops, diğerlerinin yanında çok daha iri ve dehşetli derecede korkunç idi. O zamanlarda Polifimosun, denizlerin ilâhı Posidonun oğlu olduğu söylenirdi. Odisevs ve arkadaşları hep birlikte bu büyük mağaraya girdiler. Akşam olunca Polifimos ta geldi.

Yunanlılar bu dev yapılı Polifimosu görünce büyük bir korkuya düştüler. Bununla beraber Kiklopsların insan eti yediklerini işitmişlerdi. Biraz

sonra Potifinos ates yakarak, Yunanlıları gördü. Arkadan hemen, siz kimsiniz, diye sordu:

Odiseas ta, biz Yunanlıyız, diye cevap vererek ayrıca; Truvadan hareket edipte vatanlarına dönmek için yola çıkmış olanların bir kısmıyız, diye, ilâve etti. Sonra Polifimos a:

— Sen, denizler ilâhı Posidonun oğlu gibi bize acı, merhamet et ve sağ, sâlim vatanımıza, ulaşma bilmemiz için bize yardımını esirgeme, dedi. O anda mağaranın kuru taş duvarlarında alay eden bir sesin yankıları duyuldu. Bu ses onlara ters bir cevaptan başka bir şey değildi. Netekin Polifinos, hemen bir kolunu uzatarak Odiseasın arkadaşlarından iki tanesini yakaladı ve param parça ederek yedi. Sonrada yatıp uyudu. Sabahleyinde aynı işi tekrarlayıp koyunlarını otlatmak üzere balkana gitti. Mağaradan çıkarken de ayrıca kapılığı büyük bir kaya ile kapadı. Odiseas kapının bu şekil kapanışından anladığı, Polifimos tarafından hem kendi, hem de arkadaşları yenilerek yok edileceklerdi.

Ayrıca başlarına gelecek belâyı önlemek için Polifimos a karşı gelmek ve onu öldürmek te imkânsızdı.

Pek iyi, bu büyük kayayı nasıl yerinden oynatıp kapılığı açacaklar ve serbestçe kaçacaklardı?

İşte o zaman kurnaz Odiseas düşünerek, yalnız bu mağaradan bir oyunla Polifimosu aldatarak kaçılacağını anladı. Bunun için bir yaban zeytin dalı alarak ve kısmını güzelce sivriltti ve da-

ha sert olması için de ateşte yaktı, sonra da gübreye soktu. Akşam olunca yine Polifimos geldi ve Odiseasın tekrar iki arkadaşına saldırarak yakaladı ve yedi. Odiseas yolda gelirken yanına çok tatlı ve pek sert bir tulum şarap almıştı. İşte o aralıkta bu şaraptan Polifimosa verdi, o da içti.

Polifimos içince pek hoşuna gitti. Fevkâlâde beğendiği saraptan birdaha, birdaha içti. Bundan sonra Odiseasa ismini sorarak ne olduğunu öğrenmek istedi. Odiseasta ona kendi adını söyleyeceği yerde şu şekilde yanlış cevap verdi.

—Benim adım, Kanenas (Hiçbirkimse) dir, dedi.

42. ODİSEAS KAÇIYOR

Tatlı şarabı içtiğinden dolayı fevkâlâde memnun olan Polifimos, Odiseasa şöyle diyor:

—Ey Kanenas (Hiçbirkimse), bana o tatlı şarabı ikram ettiğin için sana bir iyilik yapacağım, buna sevinmelisin. Yani seni en geri yiyeceğim dedi. Polifimos daha henüz bu sözlerini bitirmemişti ki, sert şarabın tesiriyle hemen sızarak derin ve ağır uykuya daldı. Polifimosun sarhoş olduğu bu zaman, pek münasip idi, asla kaçırılamazdı. Odiseas, derhâl gündüzün hazırlamış olduğu ucu sivri zeytin dalını kavrıyarak Polifimosun gözüne soktu. Gözüne sopanın saplanmasıyla dehşetli acıdan deliye dönen Polifimos o kadar hızla, var kuvvetiyle canavar gibi bağırmağa başladı ki, sesini bütün etraftaki diğer Kikloplar duyular.

Hepsi birden koşarak mağaranın yanına geldiler ve, Polifimos, ne oluyorsun? Diye sordular.

O da canavarca haykırırlarla:

—Kanenas beni öldürüyor, diye cevapverdi. Kiklopslarda:

—Şu halde, mademki seni Kanenas (Hiçbir-kimse) öldürmüyor, ne diye yabancı gibi bağırıp duruyorsun? Dediler ve uzaklaşıp gittiler.

Gece, yavaş yavaş sona erdi ve sabah olmağa başladı. Artık Polifimos okadar fazla haykırmıyordu ama, gözünün acısından bir an bile olsun sükûnet bulamıyordu.

Adeta kudurmuş gibi mağaranın içini bir aşağı, bir yukarı dolaşarak, Odiseası arıyordu. Hele bir yakalasa onu, paramparça parçalayacak ve yok edecekti. Fakat ne yazıkki bunu bir türlü çalıma getiripte başaramadı. İyice artık şafak sökünce, yani sabah olunca koyunları geçecek kadar mağaranın kapılığı önündeki kayayı biraz yuvarlıyarak araladı ve kendiside aralığın kenarına oturarak, koyunlar geçerken hepsini birer birer yoklamağa başladı. Bu hareketiyle Odiseasla arkadaşlarının kaçmalarını önlemek istiyordu. Lâkin buna rağmen onlar yine şu şekilde kaçmağa muvaffak oldular.

Zira Odiseas arkadaşlarına, hepsinin birer koyunun altına, yani karınlarına sıkı sıkıya sarılmalarını söyledi. Kendisi de Polifimosun en çok sevdiği ve sürünün en kuvvetli, sevgili koçunu seçti. Koyunların hepsi Odiseasın arkadaşlarıyla birlikte dışarıya çıktılar. Fakak çıkarlarken iyice

hepsini ayrı ayrı yokladı. Ne yazık ki hiç bir şey anlıyamadı, zira o Yunanlıların koyunların karınları altında tutunarak dışarıya çıktıklarını nereden bilecekti? Nihayet son olarak sevgili koçu Odiseas ile beraber olduğu halde geldi. Onu hepsinden fazla okşadı ve tatlı tatlı konuştuktan sonra da serbest bıraktı. O andan itibaren Odiseas ta arkadaşlarıyla birlikte serbest idi. Hepsi birden vakit kaybetmeden çabuk çabuk gemilerine koşarak adadan uzaklaşıyorlar. Gemiye bindikleri zaman, Odiseas Polifimosa:

—Tam lâyikiyle, hakkına olarak cezalandın, kalpsiz Polifimos. Ben Kanenas (Hiçbir kimse) değil, İtaki kralı Odiseasım, anladın mı? diye bağırdı.

Hincından kudurmuş gibi kör Polifimos hemen oradan bir büyük kaya yakalılarak denize fırlatıyor. Kaya geminin tâ dibine düşüyor. Neredeyse gemiyi denizin dibine batıracaktı. İntikamını alamıyan Polifimos, işte o zaman babası denizler ilâhı Posidona, Yunanlıların ağır bir şekilde cezalandırmaları için yalvardı.

43. ODİSEAS, EOLOS VE LESTRİGONES ADALARINDA

Odiseas ve arkadaşları Kiklopslar adasından uzaklaştıktan sonra dalgaları iki tarafa yararak hızla ilerliyorlar ve biraz sonra da fırtınalar ilâhı Eolosun bulunduğu başka bir adaya geliyorlar. Burada kendilerinin bir çok sıkıntılar geçirdiklerine ilâh Eolos acıyarak, Odiseasa içine bütün fırtınaları doldurup kapadığı bir tulumu verdi. Yal-

nız Eolos, onların gemilerinin yelkenlerini şişirecek kadar ve yollarına devam edebilmeleri için hafif hafif batıdan esen sabah rüzgârını serbest bırakmıştı. Bundan sonra herşey yolunda gidiyordu. Neredeyse biraz daha ilerledikten sonra İtaki adasına yetişeceklerdi. Fakat Odiseas katlandığı türlü zahmetlerden dolayı yorgun düştü ve uykuya yattı. Arkadaşlarını ise Eolosun verdiği tulum meraka düşürdü. Acaba içinde ne var, diye hepsini tuhaf bir heyecan kemiriyordu. Nihayet açmağa karar verdiler ve açtılar. Zaten yapılacak iş bundan ibaretti. Günki tulum açılır, açılmaz, bütün fırtınalar fırlayıp çıktılar. İşte o zaman denizde dehşetli bir bora kopuyor ve gemileri âdeta göklere doğru yükseltiyor, sonra tekrar alçaltıyordu.

Gimidekiler ne yapacaklarını bilmiyorlar ve büsbütün yollarını şaşıyorlar. Tekrar ilâh Eolosun adasına çıkıyorlar. Odiseas yeniden kendilerini kurtarması için Eolosa reca ederek yalvarıyor. Lâkin Eolos onları cezalandırmak üzere recalarını kabûl etmiyor. Çaresiz, neticede buradan çekilip, bazı yabanî insan kılıklı ve insan etiyen Lestrigonlar adasına varıyorlar. Tabii fırtınanın ve boranın şiddetine dayanamıyan gemilerin çoğu batıyor ve içindekiler denizin yüzünde kalıyorlar. Lestrigonlar da bunların üzerine hücum ederek yiyebildikleri kadar yiyorlar. Bu durum karşısında binbir zorluk ve güçlüklerle Odiseas yalnız kendi gemisini kurtarmayı becerebildi.

Odiseas Lestrigonlar adasından uzaklaştıktan sonra, yani kaçabilmeyi becerdikten sonra Kirkinin adasına geldi. Buraya henüz gelir, gelmez Odiseas hemen bir kaç arkadaşını adada ne olup, olmadığı hakkında araştırmak üzere gönderdi. Bu adada gayet gür ve güzel bir ormanlığın içinde, fevkalâde hoş bir manzaraya sahip bir saray bulunuyordu ki, bu Kirki denilen bir kadının idi. Odiseasın arkadaşları saraya varınca Kirki onları hoş karşılayarak kabûl ediyor. Lâkin, Kirki onlara birer şarap ikram ederek elindeki büyüü âsâ ile vurup hepsini çarpıyor ve domuz kıyafetine sokuyor. Diğer tarafta ise Odiseas arkadaşlarının dönmelerini boş yere bekliyordu. Gelmediklerini görünce o da çekilip Kirkinin sarayına geliyor. Kirki diğerlerine yaptığını Odiseasa da yapmayı deniyor, fakat beceremiyor. Buna mukabil Odiseas arkadaşlarını yeniden insan kıyafetine sokmağa, Kirkiyi, kılıcı kuvvetiyle, mecbur ediyor.

Bu adada Odiseas arkadaşlarıyla birlikte tam bir sene kaldı. Kirki kendilerine elinden geldiği kadar itibar ederek her zaman için onların adada kalmalarını istiyordu. Fakat Odiseas daima vatanını ve kendi hemcinslerini düşündüğü için yola hareket etti. Gemi denizde ilerlerken Sirinesler adasından da geçmeyi denediler. Sirinesler gayet güzel kadınlardı. Hele pek hoş şarkılar söylemeleri; oradan geçenlerin bütün akılla-

rını, fikirlerini başlarından alarak onlara her şeyi unutturur ve bir daha o adadan ayrılmalarına imkân bırakmazdı. Bu adaya yaklaştıkları sırada Odiseas arkadaşlarına, kulaklarını tıkamalarını emrederek, kendisini de geminin bir direğine sımsıkı bağlamalarını söyledi ve adadan geçinceye kadar her ne sebeple olursa olsun, kendisini asla çözmelerini iyice tenbih etti. İşte bu şekilde yaparak Odiseas ve arkadaşlarının gemisi Sirinesler adası kenarından geçtiler ve hiç bir şeyler işitmediler. Lâkin Odiseas oradan geçerken Sirineslerin ilâhî çarkılarını içiterek kendinden geçti ve aynı şeyleri bütün hayatı boyunca birdaha, bir defa olsun duymadı.

45. SKİLÂ VE HARİVDİ

Sirinesler adasının daha ötesinde ve dardenez içinde iki büyük karşılıklı yalçın kaya bulunuyordu. Bunların birinin kenarında altı başlı, Skilâ adında bir canavar oturuyordu. Diğerinde ise Harivdi isminde bir başka canavar vardı. Bu canavarların bulunduğu boğaza sokulanların vay haline!

Zira yok olmaları muhakkaktı. Buraya gelince Odiseas, nasıl geçeceyiz diye büyük bir sıkıntı aldı. Hayli bekledikten sonra, bir an geldiki deniz boğazı pek fazla sakinleşti, sülmanlık oldu. Odiseas işte bu fırsatı kaçırmadan o iki büyük yalçın kayanın arasından geçmeyi becerebildi. Bütün alınan tedbirlere rağmen yine canavar Skilâ Odiseasın altı arkadaşına birden saldırarak kaptı ve yedi.

Skilâ ve Harivdi boğazını geçtikten sonra Odiseas ve arkadaşları «İLİOS» Günes ilâhesi adasına vardılar. Bu adada insan oturmuyordu. Yalnız burada sayısız derecede sığırlar bulunuyordu ki bunlar «İLİOS» Güneş ilâhesine ait idi. Buraya gelince Odiseas arkadaşlarına, bu sığırlardan herhangi birini kesmeleri imkânsız olduğunu ve kestikleri takdirde Güneş ilâhesi tarafından pek şiddetli olarak cezaya çarpılacaklarını sıkı sıkıya tenbih etti. Lâkin Odiseasın bu kadar sıkı tenbihlerine rağmen arkadaşları onu dinlemiyerek gizlice birkaç sığırı kesip yediler. Bu olaya İlios pek fazla darıldı ve bundan bir kaç gün sonra, hareket edince denizde büyük bir bora kopararak gemilerini dalgalar arasına karıştırdı. Odiseasın bütün arkadaşları boğuldu ve yalnız Odiseas sâğ olarak kurtuldu. Onu da dalgalar, yorgunluktan bitkin bir hale geldiği için sürükliyerek ilâhe Kalipso'nun bulunduğu adaya çıkardılar.

Bu sırada sahil boyunda gezinmekte bulunan ilâhe Kalipso Odiseası bitkin ve acınacak bir halde yerde boylu boyuna cansız gibi yattığını gördü. Onun bu haline hayrette kalan Kalipso biraz yardım ederek Odiseası kendine getirebildi. Odiseas iyileşip kendine gelince, Kalipso onun kim olduğunu öğrendi ve pek acıdı. Bu sebeple ona itibar ederek yanında tamam yedi sene kalmasına sebep oldu. Odiseas orada kaldığı müddet zarfında hiç bir eksikliği yoktu ve her hususta

pek iyi bir durumda idi. Fakat bütün bunlara rağmen düşünceleri daima vatanında ve kendi yakınlarında idi. Öyleki vatanına olan aşkıyla bir çok defalar, vatanının bulunduğu yerin üzerinden bir kere olsun dumanlarının yükseldiğini göreyim

ve ondan sonra öleyim diye söyleniyordu. İlâhe Kalipso, Odiseasın vatani için çektiği hasreti görünce artık yanında daha fazla tutamayıp gitmesini serbest bıraktı. Odiseasa sevinci adeta kuvvet veriyordu. O, sevincinden aldığı cesaretle bir sandal hazırlamâğa muvaffak oldu. Sandal hazır

olunca ilâhe Kalipso Odiseasın seyahatı için bir çok yiyecekler verdi. Odiseas memnuniyetinden Kalipsoya bütün kalbiyle teşekkür ederek, onu son defa saygı ile selâmladı ve yola hareket etti.

47. ODİSEAS FEAKOSLAR ADASINDA (NAFSİKA)

Odiseas Kalipsonun adasından ayrılalı tam on-yedi gün olmuştu. Artık aşağı yukarı vatani olan İtaki adasına yaklaşmış bulunuyordu.

İşte tâ karşıda denizin enginlerinde vatanının dağlarını, balkanlarını seçebiliyordu. Adeta sevincinden kalbi çatlıyacak gibi çarpıyordu. Gemi ilerlerken her dakikada Odiseas :

— Artık bütün istiraplarım, sıkıntılarım sona eriyor. Diye tekrarlayıp duruyordu.

Fakat tam bu sırada deniz ilâhı Posidon; Odiseastan Kiplopsların başları olan, oğlu Polifimosun gözünü kör ettiği için onun intikamını almak üzre, büyük sarsıcı, yıkıcı ve kuvvetli bir bora kopardı. Bu şiddetli deniz fırtınası yüzünden Odiseasın sandalı param, parça oldu ve kendisi de deniz ortasında kimsesiz, yardımsız kaldı. Kudurmuş gibi üzerine saldıran vahşi dalgaların hücumları ile çarpıştı, boğuştu ve netice itibariyle yine karaya çıkabildi. Denizden cırıl, çıplak karaya çıkar, çıkmaz yorgun, argın ve bitkin bir halde oralarda bir yeşil gürlüğün içine girerek uykuya daldı. Odiseasın karaya çıktığı yer «Feakoslar» adası idi ki bugün oraya Kerkira denilmektedir. O zamanlarda bütün ada ehali çok medenî ve misafirperver idi.

Aynı günde, Feakoslar kralı Alkinousun kızı Nafsika çamaşır yıkamak maksadiyle, beraberinde hizmetçileri de olduğu halde, tam Odiseasın uyuduğu gürlüğün yakınlarında bulunan bir çaya geldiler. Çamaşırları yıkadıktan sonra biraz eğlenmek için bala oynamaya başladılar. Fakat oynarlarken ellerindeki topu çaya kaçırdılar. Topun çaya düşmesiyle de hepsi birden bağıışmaya başladılar. Bu arada onların gürültüsünden Odiseas ta uykusundan uyanarak kalktı ve bulunduğu gürlüğün dalları arasında başını çıkararak baktı.

O sırada kendisini gören kızlar ürktüler. Lâkin Prenses Nafsika cesaretini muhafaza ederek Odisevs yaklaştı. Odisevs prenses Nafsikaya pek medenîce hareket ederek, bir takım kibar sözler söyleyip ondan özür ve yardım diledi. Böyle kötü bir duruma düşmüş zavallı bir adamın halini anlamakta gecikmiyen Nafsika, kendinin hakiki bir prenses olduğunu o anda daha ispat etti. Odiseasa iyilikle muamele etti ve onun acılarına ortak olarak akşam üzeri saraya gelmesini söyledi. Zira sarayda Nafsikanın anne ve babası iyiliksever insanlardı.

Nafsika Odiseasa :

— Saraya gelince annem ve babam seni acırlar, aynı zamanda lâzım gelen yardımı ellerinden geldiği kadar yaparlar, dedi. O akşam Odiseas, Alkinousun sarayında hazır bulundu. Kendisine tam manasiyle, hayalinden bile geçiremediği şekilde, son derece itibar ettiler. Son-

raki gün Feakoslar adası ileri gelenleri hep bir arada oldukları halde, Odiseas onlara başından geçen maceralarının tarihçesini anlattı. Odiseas sözlerini bitirince hepsi onun haline çok müteessir oldular ve kendisini herhangi bir sebeple vatanına götürmek üzere mutabık kaldılar. Derhâl ertesi gün sahilde güzel bir gemi ile elli kürek çekici amele hazır bir şekilde Odiseası bekliyordu. Kraliçe, Kral ve adanın sair ileri gelenleri bir çok kıymetli ve değerli hediyeler verdiler. Odiseas memnuniyetinin sonsuzluğu ile hepsine teşekkür ettikten biraz sonra gemide hazır bulunuyordu.

48. ODİSEAS İTAKİ ADASINDA

Çok güzel ve sâkin bir hava ile gün doğmazdan biraz evvel gemi İtaki adasına gelmişti. Odiseas derin bir uykuda uyuyordu. Kendisini hiç bir suretle rahatsız etmeksizin hafifçe bahriyeliler karaya çıkarıp yatırdılar ve kıymetli hediyelerini de usulca yanına bırakıp tekrar geri döndüler. Biraz sonra Odiseas uyanınca kendisinin böyle vatanında bulunduğu bir hakikat olduğunu bir türlü anlıyamıyordu. Bu sebeple sonsuz bir kedere düştü. O sırada kendi kendine:

— Acaba ben nerede bulunuyorum? beni kim bilir yine nasıl misafirsevmez, insanlıktan uzak bir diyara atıldılar? yoksa hâlâ daha benim istiraplarım, sıkıntılarım tükenmedi mi?

Diye söyleniyordu.

İşte o anda karşısında bilgi ilâhesi Atinâ görünerek ona şunları söyledi:

— Odisea, haksız yere kendini üzüyorsun, çünkü artık hasretiyle yüksündüğün sevgili vatanında bulunuyorsun. Yalnız şunlara dikkat et, dedi. Karın seni sevinç içinde bekliyor. Sarayada bütün etraftan bir çok yeni idareciler toplandılar, onlar şimdi o zamandan beri gece, gündüz eğleniyorlar ve bütün emlakını fazlasiyle israf ediyorlar ve hepsi karını kendilerine alabilmek için âdeta bir beğendirme yarışına girmişler.

Şimdi sen doğrudan doğruya saraya gitmeyip evvelâ çobanın Evmeu'nun kolibasına gideceksin ve orada oğlun Tilemahos'u bulup birlikte bu âdi ruhlu insanları saraydan ne şekilde öğratmayı düşünerek çare bulacaksınız, dedi.

49. ODİSEAS OĞLU İLE BULUŞARAK SARAYA GELİYORLAR

Odiseas kendisine senelerden beri sâdık kalan hizmetkârı Evmeu'nun kolibasına geldi. Aynı kolibaya biraz sonra Odiseasın oğlu Tilemahos ta geldi. Babasının kendisini tanıtması üzerine; oğlu Tilemahos tahayyül edilmez bir sevince garkoldu. Zira artık babası gelmişti. Bununla beraber onun yokluğunda biricik ve kendisine sâdık olan sevgili annesi Pinelopi ile beraber çektikleri ıstıraplar sona eriyordu. Babası gurbet diyarlarında iken zavallı karısı Pinelopi'yi bir çok gençler onu eş olarak almak istemişlerdi. Odiseasın oğlu Tilemahos babasına; gençlerin kendi mülklerini nasıl yiyip israf ettiklerini ve annesi Pinelopiyi almak için ona yaptıklarını, bu yüzden kadının döktüğü gözyaşlarından, onun da

nasıl acı duyduğunu daha nelere katlandığını birer birer anlattı.

Odiseas bunca yıldır sadık kalmış olan karısı ile fedakâr oğluna acıyarak pek fazla müteessir oldu. Orada biraz sonra bu âdî ruhlu insanlardan ne şekilde kurtulacaklarını bütün inceliklerine varıncıya kadar düşündüler ve bu hususta hep birden anlaşılmaya vardılar. Anlaşmaları üzerine önce oğlu Tilemahos saraya gidiyor ve arkadan babası Odiseas'ta anlaşılmıyacak, yani tanınmıyacak bir şekilde değişik olarak, bir dilenci kıyafetiyle saraya geliyor. Sarayda ise insanlıktan uzak olan, âdeta bir insan kusuru halinde, bir arada bulunan gençler, hainler içiyorlar, yiyorlar, oynuyorlar ve eğleniyolardı. Zevk, sefa içinde keyif çatıyorlardı. Bu insanı tiksindirici sahne karşısında Odiseas kendi oğlu olan Tilemahos ve diğer sadakatlı adamlarının yardımıyla hepsini yok ederek öldürdü. Bu temizleme işinden sonra karısı ve ihtiyar babası görünerek Odiseasın yanına geldiler. Odiseası bu haliyle gören karısı ve babası aynen oğlu Tilemahos gibi onun önceden kim olduğunu tanıyamadılar. Çünkü Odiseas yıllardanberi çekmiş olduğu ıstırap ve sıkıntılardan dolayı o kadar değişmişti ki tanınmasına imkân yoktu.

Şimdi artık Odiseas ta karısı ve babası, oğlu Tilemahos ile diğer bütün sevdikleri, geçmişte ki bütün üzüntüleri unutarak, ömürlerinin sonuna kadar çok mes'ut bir hayat yaşadılar.

VATANIMIZ YUNANİSTAN

BİRİNCİ KISIM

SINIF III

ΜΗΝΑ ΜΗΝΑΪΔΟΥ
ΕΠΙΘΕΩΡΗΤΟΥ ΤΩΝ ΜΟΥΣΟΥΛΜΑΝΙΚΩΝ ΣΧΟΛΕΙΩΝ

Η ΕΛΛΑΔΑ ΜΑΣ

ΜΕΡΟΣ Α'

ΓΕΩΓΡΑΦΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΤΡΙΤΗ ΤΑΞΗ ΤΩΝ ΜΟΥΣΟΥΛΜ. ΣΧΟΛΕΙΩΝ

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΕΚΔΟΣΕΩΣ ΣΧΟΛΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ

ΑΘΗΝΑΙ 1952

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

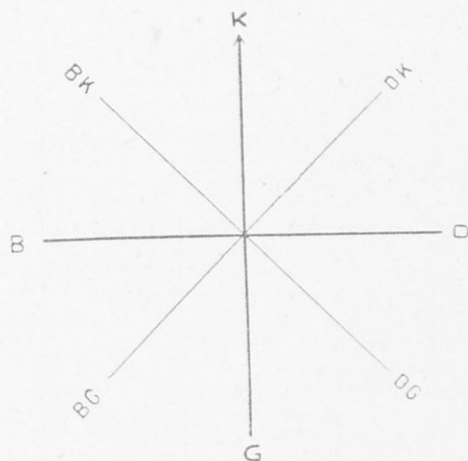
VATANIMIZ YUNANİSTAN

GİRİŞ

1. UFUK

Yüksek bir yere çıkıp ta etrafımıza bakacak olursak, gökyüzünü kara ve denizlerle bir daire halinde birleştiriyor gibi görürüz. Buna ufuk denir.

Sabahleyin, erken uyanıp ta yüksecik bir yere çıkarsak, biraz sonra Güneşin kırmızı ve büyük bir tabla gibi çıktığını görürüz ve bu yöne Doğu denir. Akşamları tam ona karşı olan yönden kayıp olur «kavuşur». Bu yöne de Batı denir. Yüzümüzü Doğuya doğru çevirirsek, sağımızda Güney solumuzda Kuzey bulunur. Böylelikle ufkun dört yönüne Doğu, Batı, Güney, Kuzey isimleri verilir. Bunlardan başka daha dört yön vardır: Kuzeydoğu, Kuzeybatı, Güneydoğu ve Güneybatıdır.

Ufukun mühim noktaları

İnsanlar geceleri yönleri bulabilmek için «Kutup yıldızı» denilen parlak bir yıldıza bakarlar, bu yıldız daima Kuzeyi gösterir. Denizçiler ise «Pusula» denilen bir alet kullanırlar. Bunun içinde

mıknatıslı bir iğne vardır ve daima bir ucu Kuzeyi gösterir, öbür ucu da güneyi.

2. DÜNYANIN YÜZEYİ

Dünyanın yüzeyi toprak ve sularla kaplıdır. Karalar her yerde aynı değildir, bazı yerleri çukur ve alçaktır, bazı yerleri de yüksektir.

Karalarda 500 metreye kadar olan yüksekliklere tepe, 500 metreyi geçen tepelere de dağ denir.

Eğer dağlar biri birine bitişik olarak uzayıp giderlerse, bunlara sıradağları denir.

Dağlar arasında ve yahut iki dağı bir birinden ayıran oyuntulara dere adı verilir.

Karaların bazı yerlerini büyük ve geniş düzlükler kaplar, bunlara ova denir.

Bazı dağ ve sıradağlar üzerinde oldukça büyük düzlükler bulunur, bunlara yayla denir.

Kimi yerlerde de iki dağ arasında küçük düzlükler vardır, ve bunlara vadi adı verilir.

3. KARADAKİ SULAR

Kırlara çıktığımızda durak ve akar sulara rastlarız. Bunlar, yağan yağmur ve karlardan meydana gelmiş olan sulardır. Fakat toprak altında da sular vardır ki, bunlar, bazı yerlerde yer yüzüne çıkarak kaynak-kaynarca adını alırlar. Aşağılara doğru akan kaynarcaların sularına dere, birleşerek akan derelerin sularına ırmak, ırmakların birleşmesile de meydana gelen akar

sulara nehir ismi verilir, nehirler de akarak denizlere dökülürler.

Bazı ırmakların suları yazın kururlar. Bu gibi ırmaklara kuruçay denir. Kimi nehir ve ırmaklar yollarında büyük kaya ve uçurumlara rastlarlar ve sıçrayarak akarlar. Bu gibi akar sulara şelâle ve yahut çağlıyan denir.

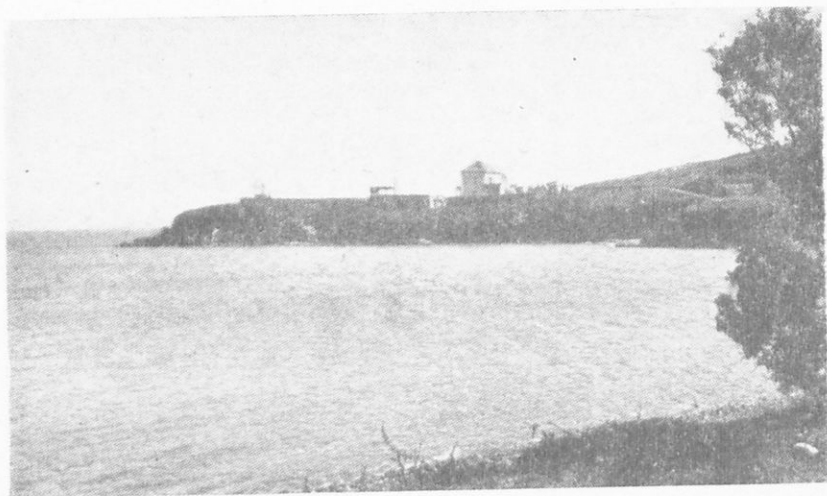
Nehir ve çay

Geniş bir çukurluğa toplanıpta akacak yolu olmıyan ve yahut dört tarafı kara ile çevrilmiş olan su parçalarına göl denir. Göllerin suları tatlıdır, yalnız denize pek yakın olup ta bir taraftan denizle birleşiyorsa, onların suları tuzlu olur ve böyle göllere tuz gölü adı verilir.

4. DENİZ

Tuzlu ve yer yüzünde geniş yer kaplıyan sulara deniz denir. Denizin kara ile birleştiği yere de sahil denir.

Denize dar ve uzun olarak girmiş olan kara parçalarına burun denir.

Burun ve şafk Kulesi

Üç tarafı denizle çevrilmiş yalnız bir tarafı karaya bitişik olan toprak parçalarına yarımada denir.

İki denizi birleştirmek için açılan su yoluna kanal deriz.

Gene iki denizi bir birine bağlayan dar denize boğaz ismi verilir.

İrili ufaklı olup dört tarafı su ile çevrili kara parçalarına ada denir.

Denizin bazı yerlerinde bir takım kayalar vardır. Bu kayaların kimisi görünür kimisi görünmez. Bu kayalar, gemiler için çok tehlikelidir, bilhassa görünmeyenleri. Bunların üzerine, gemiler çarpmamak için şafrak koyarlar.

Ada

Körfez.

Deniz bazı yerlerde karaya doğru bir girinti yapar, hatta bir yarım gölü andırır, buna körfez deriz.

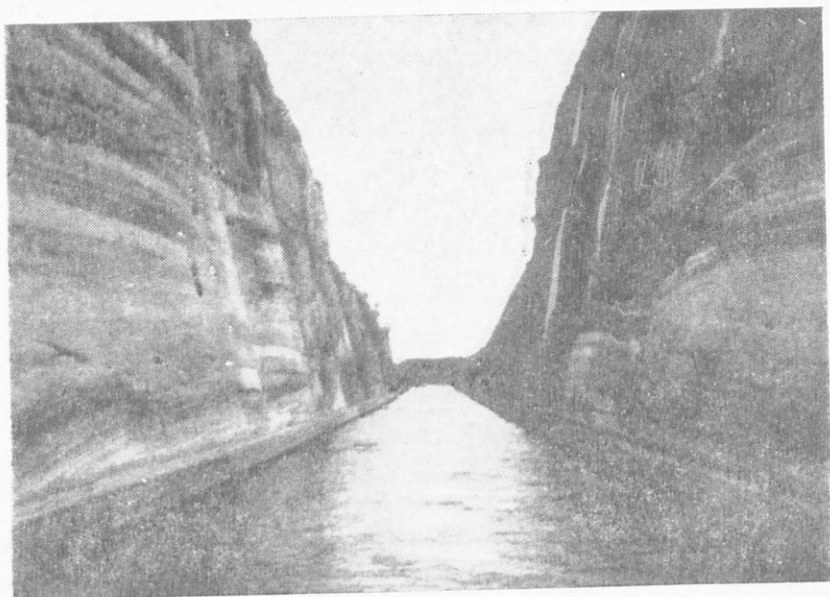
Liman.

Vapurların yanaşıp yüklerini ve yolcularını indirdikleri, ve yeniden yük ve yolcu aldıkları yere liman denir. Limanlar ekseriyetle körfez olan yerlere yapılır, çünkü, bu gibi yerler hem kuytu hem de denizi dalgalı olmaz, vapurlar da kolayca yanaşabilir.

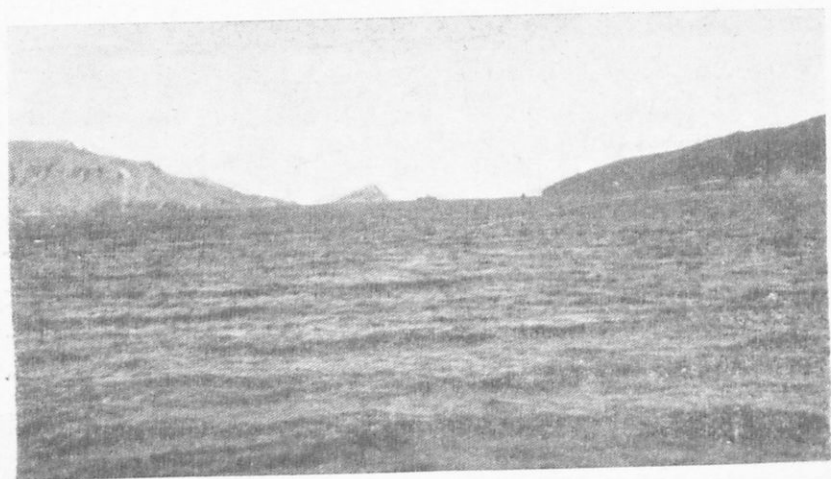
5. ATMOSFER, RÜZGÂR, İKLİM

Atmosfer.

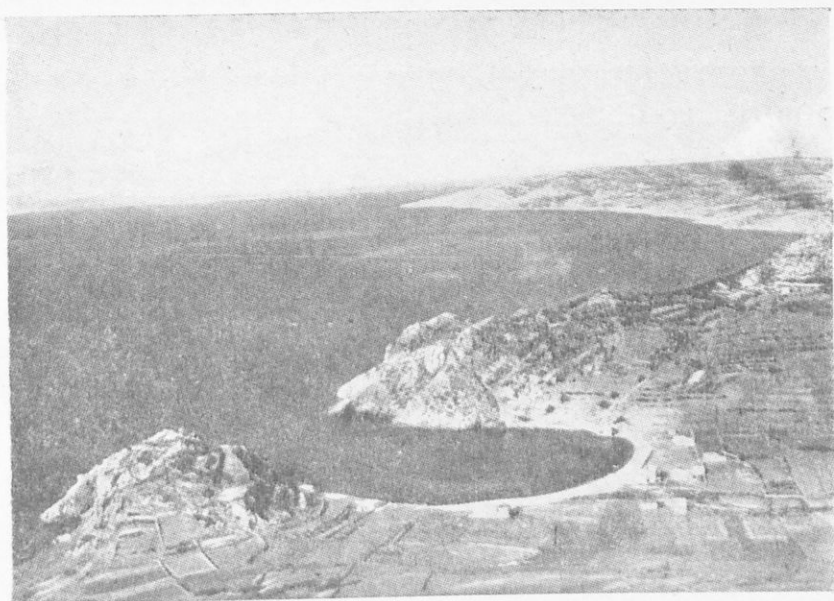
Bütün yer yüzünü kaplıyan bir hava vardır ve buna atmosfer derler. Atmosfer bazan sıcak bazan da soğuktur, buna da sebep Güneşin etkimidir. Güneş denizlerin, nehirlerin, göllerin yüzeyini ısıtır. Isınan bu sular, buğu olarak havaya yükselir, ve bulut olurlar. Sonra bu bulutlar havada soğuk bir tabakaya rastlayınca eriyerek

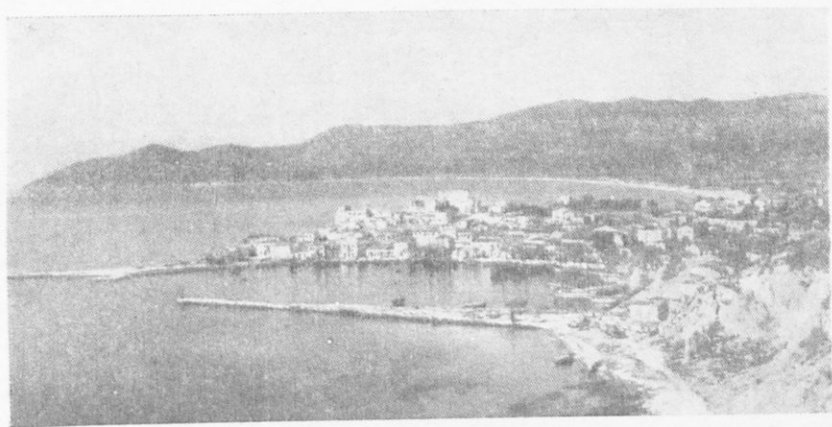
Kanal

Deniz boğazi

Körfez

Liman

yeryüzüne yağmur, kar ve dolu olarak düşerler.

Çiğ ve kırağı da hep bulutlardan meydana gelir.

Rüzgâr.

Havanın da özgül bir ağırlığı vardır. Bu ağırlık her yerde bir olduğu zaman hava hareketsiz kalır.

O zaman da rüzgâr esmiyor deriz. Hava Güneşin sıcaklığı ile ısınınca hafifler ve yukarıya doğru yükselmiye başlar. Bunun yerini de ondan daha ağır olan soğuk hava kaplar. Böylelikle yerini değiştiren hava, geçtiği yerlerden eserek geçer ki, işte o zaman rüzgâr esiyor, deriz.

Rüzgârlar bildiğimiz sekiz yönden eserler ve estikleri yönlere göre isim alırlar.

İklim.

Dünyanın her yerinde sıcaklık, rüzgârlar ve yağmurlar aynı değildir. Bazı yerler soğuk, bazı yerler sıcak, bir takım yerler kuraktır, bazı yerlerde de çok rüzgârlar eser. İşte, bu hava değişikliklerine iklim denir. Her iklim de insanların yaşamasına müsait değildir. Onun için insanlar yerleşecekleri bir yerin evvelâ iklimini tetkik ederler.

YUNANİSTAN COĞRAFYASI

I. GENEL İNCELEME

1. COĞRAFİ DURUM

Yunanistan bir Avrupa devletidir. Balkan yarımadasının Güneyinde olup, Akdenize doğru bir çok girinti ve çıkıntılar meydana getirerek, bir çok büyük ve küçük adalarla beraber uzanır.

2. HUDUTLARI VE YÜZÖLÇÜMÜ

Yunanistan, Güneyde Akdenizden başlayarak Kuzeyde Prespa gölü, Kerkini ve Rodop dağlarına kadar uzanır.

Yunanistan yarımada olduğu için, yalnız Kuzeyden Arnavutluk, Yugoslavya ve Bulgaristanla huduttur.

Yunanistanın yüzölçümü 132.500 kilometre karedir, nüfusuda tahminen 8 milyondur.

Vatanımızın mevkii çok önemlidir, çünkü hem üç deniz arasında yani, Yonyon denizi, Akdeniz ve Ege denizi, hem de üç kıta, yani, Avrupa, Asya ve Afrika kıt'aları arasındadır. Onun için bu yer eskiden beri dünyanın anahtarı sayılır.

3. TABİİ COĞRAFİ BÖLÜMLER

Vatanımızı daha kolay öğrenebilmek için, onu, dokuz parçaya böleriz: Trakya, Makedonya, İpiros, Tesalya, Ortayunanistan, Peloponisos, Ege adaları, Yonyon adaları ve Girit adası.

4. YUNANİSTANIN ŞAHİLLERİ

Yurdumuzun sahilleri, tantele gibi bir çok yarımada, burun ve adalarla süslüdür.

Adalar.

Ege denizinde Kuzeyden Güneye doğru baktığımızda, Taşos, Samotraki, Limnos, Mitilini, Hiyos (Sakız), Samos (Sısam), İkarya, Sporades, Evya, Oniki adalar, Kiklades ve Girit adalarını görürüz.

Yonyon denizinde, Güneyden Kuzeye doğru Kitira, Zakintos, Kefalinya, İtaki, Lefkada, Pak-soslar ve Kerkira adaları sıralanmaktadır. Bunların hepsine birden Yedi adalar ismi verilir.

Körfezler.

Ege denizindeki körfezler şunlardır: Aleksandrupolis, Kavala, Strimonikos, Ayon oros, Longu, Kasandra, Termaikos, Pağasitikos, Malyakos, Evya, Saronikos ve Arğolikos.

Akdenizde: Lakonikos ve Mesiniakos.

Yonyon denizinde: Kipariyakos, Patra, Korintos ve Amvrakikos körfezleri sıralanmaktadır.

Burunlar.

Yunanistan sahillerinde çok sayıda burunlar vardır, fakat en önemlileri şunlardır: Halkidikide, Nimfeon, Drepanon ve Kanastreon, Peloponisos-ta, Malea, Tenaron, Akrita, Helonata ve Araksos, Korintos körfezinde Rion ve Antirion, Amvrakikos körfezinin ağzında da Aktiyon burnu bulunmaktadır.

Yarımadalar.

Ege denizinde, Halkidiki yarımadası. Bu, üç

Yunanistanın Tabii Haritası

küçük yarımada ya ayrılmıştır, Doğudan Batıya doğru Ayon oros, Sitonia ve Palini yarımadalardır.

Ortayunanistanda, Attiki yarımadası.

Yunanistanın en büyük yarımadası Peloponisos idi, fakat Korintos kanalının açılmasıyla Ortayunanistandan ayrıldı ve bir ada haline geldi.

Peloponisos ta dört yarımada vardır: Arğolikos, Lakonikos, Tayyetos ve Mesiniya yarımadalari.

Yunanistanda olan körfez, yarımada, burun ve adalar kadar dünyanın hiç bir yerinde yoktur.

5. YUNANİSTANIN TOPRAKLARI

Yunanistanın tabii haritasına bir göz atacak olursak, vatanımızın dağlık bir memleket olduğunu görürüz. Aşağı yukarı beşte dördü dağlık ancak beşte biri ovalıktır.

Ovalar.

Sahil boylarında, yüksek dağlar arasındaki ovalar küçüktür. En büyük ovalarımız, Trakyada Evros, Komotini ve Ksanti ovalari. Makedonyada Drama, Serez, Selânik. İpirosta Filipyada ve Arta. Tesalyada Larisa, Trikala ve Kardiça. Ortayunanistanda Lamiya, Viyotia, Mesoyion ve Agrinio. Peloponisos ta Argolidos, Lakoniyas, İliyas ve Arkadiyas ovalari vardır.

Sıradağlar.

Yurdumuzda en önemli olan sıradağlar şunlardır: Rodop ve İsmaros Trakyada. Orvilos, Ker-

kini, Viçi, Vermiyon, Piyeria ve Olimbos sıradağları Makedonyada. Gramos, Smolikas, Murğana, Nemercika, Cumerka sıradağları İpirosta. Hasya, Kamvunya, Kisavos, Pilyon, Ağrafa ve Otris Tesalyada. Panetolikon, Vardusya, Parnasos, Elikon ve Kiteron Ortayunanistanda. Panahaikon, Erimantos, Kilini, Aroanya, Menalon, Parnon ve Tayyetos sıradağları da Peloponisosta bulunmaktadırlar.

6. NEHİRLER

Yunanistanın en önemli nehirleri şunlardır: Evros (Meriç), Yunanistanla Türkiye hudutlarını çiz-zer. Nestos (Karasu), Trakya ile Makedonyayı ayırır, Strimon, Aksios (Vardar) nehirleri Makedonyada. Yukarıda saymış olduğumuz bütün nehirlerin membaları Yunanistandan dışarıdır. Alyakmon nehrinin membası Yunanistanda olup Batı Makedonyayı suladıktan sonra Selânik körfezi yakınına dökülür. Alyakmon nehri, Yunanistanın en büyük nehri olduğu gibi uzunluğu da 314 kilometredir.

Yukarıda saymış olduğumuz nehirlerin hepsi Ege denizine dökülür.

Tesalyayı Pinyos nehri sular.

Ortayunanistanı Sperhiyos, Viyotikos Kifisos, Evinos ve Aheloos nehirleri sularlar.

Peloponisosu Pamisos, Evrotas, Ladon, Pinyos, Alfios sularlar.

İpirosu da Arahtos, Aheron, Kalamas, ve Aaos nehirleri sularlar.

7. GÖL VE TUZLU GÖLLER

Trakyada, Vistonida (Boru) gölü vardır. Bu göl, Portolağos yakınında denizle birleşir ve tuzludur.

Makedonyada, Kerkinitis, Volvi, Doyran; bu göl, Yunanistanla Yugoslaya arasındadır; Ostrovon, Kastorya, Büyük ve Küçük Prespa, bunların ikisi de Yunanistan, Yugoslavya ve Arnavutluk arasındadır.

Tesalyada Karla gölü yılan balıklarıyla meşhurdur.

Ortayunanistanda, Trihonis, Ksinyada gölleri, birde Mesolongi tuz gölü vardır.

Peloponisosta: Feneos, Stimfalia ve Ağuliniça gölleri.

İpirosta: Yanya civarında Pamvotis gölü, bir de Lağaru tuz gölü vardır.

8. İKLİM

Memleketimiz Trakyada, kışın, güneyden esen yel havayı yumuşatır, yazın da serinlik vererek bereketli yağmurlar getirir. Kışın kuzeyden esen rüzgâr karların yağmasına ve dehşetli soğukların olmasına sebep olduğu gibi, yazın da her tarafı kurutur ve yakar.

Umumiyetle Yunanistanın her tarafında denize yakın olan yerlerin iklimi mülâyimdir. Fakat denizden uzak kalan yerlerin iklimi, yaz kış serttir, yani, kışın çok soğuk yazın da çok sıcaktır.

Hayvan.

Yurdumuzda yabani hayvan çok yoktur. Dağlarımızda yalnız ayı, yabandomuzu, kurt, çakal, kartal ve atmaca gibi yaban hayvanları yaşar. Evcil olan koyu, keçi, öküz, inek, beygir, eşek, katır, manda, tavuk, ördek, kaz, hindi, v.s gibi bir çok hayvanlarımız olduğu halde, bunların sayısı memleketimizin ihtiyaçlarını karşılayacak kadar değildir.

Bitkiler.

Zeytin, bağ, limon, portakal, armut, elma, zerdali, keçiboynuzu, kestane, ceviz, badem gibi bol ve çeşitli meyva ağaçlarımız vardır.

Kıymetli ürünlerimizden olan tütün ve dutluklarımız da büyük kazanç kaynaklarıdır.

Ormanlarımızda palamut, kayın, çam ve daha işimize yarıyan bir çok ağaçlarımız vardır.

10. ÜRÜNLER

Yabancı memleketlere sattığımız ürünlerin başlıcaları zeytin, zeytin yağı, tütün, incir, üzüm, şarap, palamut, limon, portakal v.s. dir.

Yalnız, çıkarmış olduğumuz tahıl senelik idareimize kâfi gelmediğinden devletin bir çok parası harica kaçıyor.

Geniş otlaklarımız da olmadığından fazla hayvanat yetiştiremiyoruz.

Balıkçılığa gelince sahillerde, tuzlu göllerde, körfez ve nehirlerde çeşitli ve güzel balıklarımız

vardır ve bunlardan büyük istifade edilir.

Madenler.

Topraklarımızda bir çok mermer, demir, kurşun, çinko, nikel, bakır, kireçtaşı, beyaztaş, voksit, alçı, zımpara v. s. madenler vardır.

Son senelerde, toprak altında olan daha başka kıymetli madenleri bulmak için çok araştırmalar yapılmaktadır.

11. ENDÜSTRİ, TİCARET, DENİZÇİLİK.

Endüstri.

Yurdumuzda son otuz sene içinde bir çok fabrikalar kurulmuştur. Bu fabrikalarda pamuk ve yünden iplik ve kumaşlar, demirden makine ve aletler, buğdaydan un ve makarna, üzümünden çeşitli içkiler, zeytinden yağ ve sabun yaparak, ürünlerimizi kendi fabrikalarımızda işlemiş oluyoruz.

Yurdumuzun endüstrisi, bütün Balkan devletlerinin endüstrisinden daha üstün ve daha mükemmeldir. En büyük endüstri merkezi olan Pire şehri, âdeta bir arı kovanı gibi dir.

Ticaret.

Her memlekette olduğu gibi yurdumuzda da çeşitli işlerle oğraşan tacirlerimiz vardır. Bunların bazıları bizden almış oldukları ürünleri gene bize satarlar, bazıları harice başka memleketlere satarlar, bazıları da harıçtan almış oldukları malları getirip burada satarlar.

Bir devlet, zenginleyebilmek için, yabancı hü-

kümetlere satmış olduğu mallar aldıklarından daha çok olmalıdır. Biz, mateessüf o dereceye kadar varamadık ; fakat bir gün kendi ürünlerimizle idare olabilmek için, her sene gayretimizi arttırıyoruz. Denizçilik.

Denizçiliğimiz çok eski senelerdenberi ün almıştır. 1940 - 41 harbinden evvel, gemi sayısında Yunanistan, dünyada yedinci geliyordu. Fakat muharebe gemilerimizi mahvetti. Denizçilerimiz 1945 senesinden beri bahriyemizi gene eski haline getirmek için, büyük gayretler sarfediyorlar. Yunan sancağı eskisi gibi dünyanın bütün limanlarında şimdi de durmadan seyahat ediyor.

12. TAŞIT VASITALARI

Yurdumuzda her çeşit taşıt vasıtası kullanılmaktadır. En eski usul öküz arabasından, günün en medenî ve en çevik olan uçaklarına kadar, yurdun her yerinde yurtdaşlara büyük hizmetler görmektedirler.

Sahil boylarında, düz arazide taşıma vasıtaları pek çoktur. Fakat, İpiros gibi dağlık yerlerde, azdır. Devlet, en dağlık ve en uçurum yerlerde de taşıt vasıtalarının işleyebilmesi için, birçok şoselerin yapılmasına gayret ediyor.

Her şehir ve kasabalarda postahaneler vardır. Yurtdaşların dahilde ve hariçte muhabere işlerini kolaylaştırmak için «OTE» isimli bir şirket, telegraf, telefon ve telsizlerin çoğaltma ve muntazam hale koyma işini üzerine almıştır.

13. YUNANİSTANIN KISACA TARİHİ

Yunanlılar, dünyanın en eski uluslarından biridir. Yunan tarihi de üç bin senelik bir zamanı aşar.

Yunanlılar bu müddet zarfında uygarlıklarını geliştirmişler, bütün dünyaya san'at, yazı, bilgi ve hür yaşamayı öğretmişlerdir.

En büyük filosof, şair, sanatkâr ve general-ler Yunanistanda yetişmiştir.

Büyük İskender «Meğas Aleksandros» bundan 2200 sene evvel o günün dünyasının bilinen bütün yerlerini zaptetmiş ve uluslara nasıl yaşamak lâzım geldiğini ve uygarlığı öğretmiştir.

Daha sonra 1200 sene devam eden yeni ve daha kuvvetli Yunan Bizans imparatorluğunu kurabilmek için, Romalılara az bir zaman tabi kaldı.

1453 tarihinde Yunan devletinin yıkılmasıyle Yunan ulusu sönmedi.

Köle olmaktan kurtularak 1821 de küçük bir Yunan devleti kurdu.

Daha sonra 1864 te Yonyon denizindeki Yedi adalara, 1870 te Tesalyaya, 1912 de İpiros ve Makedonyaya, 1919 da Batı Trakyaya, 1947 de de Oniki adalara sahip oldu.

Son dört sene içinde komunist vatan hainleri Yunanistanı dünya haritasından silmek istediler, fakat muvaffak olamadılar. Şerefli Yunan ordusu Yunan halkının yardımıyla ölmez yurdundan sinsi düşmanlarını attı ve bütün medenî dünyaya Yunanistanın hiç bir zaman ölmeyeceğini ispat etti.

Yunanistanda en büyük amir ve hükümdar, halkın sevgisini kazanmış olan kralımız majeste Pavlos dir.

Hükümeti teşkil eden başbakan ve diğer bakanları kral tayin eder.

Meclis mebusan dört sene için ehali reyi ile seçilir. Meclis mebusan dövletin kanunlarını yapar Mebusların sayısı 300 dir.

Yurdun her tarafında genel valiler, valiler, ve mutassarrıflar gibi hükümetin yardımcıları bulunur.

Yurdumuz kolaylıkla idare olunabilmesi için 49 vilâyete bölünmüştür ve her vilâyette bir Vali bulunur.

Trakya, Makedonya, İpiros, Girit ve Oniki adalarda devletin en yüksek memurlarından olan genel valiler de bulunur. Diğer kısımlar da yalnız valiler tarafından idare olunur.

Şehirlerde, devlet idaresini teşkil iden hükümet memurlarından başka, belediye reisleri ve belediye meclisteri vardır. Bunlar, doğum, evlenme, ölüm defterlerini tutarlar, şehrin temizliğine dikkat ederler, yollar, meydanlıklar yaptırırlar, velhasıl şehrin güzel olmasına dikkat ederler.

Küçük kasaba ve köylerde ise aynı işler için müdür ve nahiye meclisi bulunur.

II. TRAKYA

Yasadığımız memleket Trakya olduğu için evvelâ buradan başlayacağız.

Mevki, hudutlar.

Trakya, Yunanistanın Kuzeydoğusundadır. Kuzeyinde Bulgaristan, Güneyinde Trakyadenizi, Doğusunda Türkiye, Batısında Makedonya bulunur.

Arazi, dağlar, ovalar.

Trakya arazisi Evros ve Nestos nehirleri arasında dar bir şirittir.

Kuzeyden uzanan Rodop sıradağlarıyla Kuzeyden Güneye doğru uzanan İsmarosla Pipikyo «Kartal» dağlarının makasları arasında Evros, Komotini ve Ksanti ovaları meydana gelir.

Nehirler ve göller.

Evros «Meric» nehri Yunanistan ile Türkiye arasında huduttur.

Evrosun kolu olan Arda nehri Evrosla beraber bu havaliyi sularlar. Evrosun suları çok hızlı aktığı için, 250—300 bin dönümlük bir araziye bazan sular altında bırakarak, büyük zararlara sebep olur. Devletimiz komşu Türkiye devletiyle birlikte nehrin anasını birkaç sene zarfında temizlemek ve böylelikle bu zararın önüne geçmek için karar almışlardır.

Batıda Nestos — Karasu nehri bulanık sularıyla Orvilos ve Rodop dağlarının manzaralı derelerinden akarak, Taşos adası karşısında Ege denizine dökülür.

Trakyanın Tabîî Haritası

Trakyada bu iki büyük nehirden başka daha bir çok küçük nehir ve çaylar vardır, bunların kimisi Trakya denizine, kimisi de Vistonida—Boru gölüne dökülürler.

Vistonida, büyük bir tuz gölüdür. Bu gölde çeşitli balıklar beslenir. Balıkçılar da bahçıvanlar gibi bu gölü kısım kısım ayırmışlardır ve her kesin dalyanı ayırır.

İklim, ürünler.

Trakyanın iklimi kuzeyde, serttir; fakat ortaları yumuşak ve mülayimdir.

Trakyanın bu tatlı iklimi çeşitli ürünlerin bol bol yetişmesine uygundur.

Trakyada zeytin, tütün, bağ, meyva ağaçları; buğday, arpa, çavdar, mısır, pamuk, susam, gündöndü, şeker kamışı, fasulya, nohut, patates ve zerzevat bol bol yetişir. Davar, sığır ve tavuk, kaz, ördek, hindi gibi evcil hayvanlar da boldur. Bataklık ve dağlık yerlerinde de av hayvanları pek çoktur.

Taşıt işleri.

Memleketimizde tren, otomobil, uçak v. s. gibi vasıtalar la taşıma işleri görülür.

Yüzölçümü ve nüfusu.

Trakyanın yüzölçümü 8705 kilometre kare olup, nüfusu da 360.000 dir.

İdare bölümü.

Trakya üç vilâyete bölünmüştür; Evros, Rodop ve Ksanti vilâyetlerine.

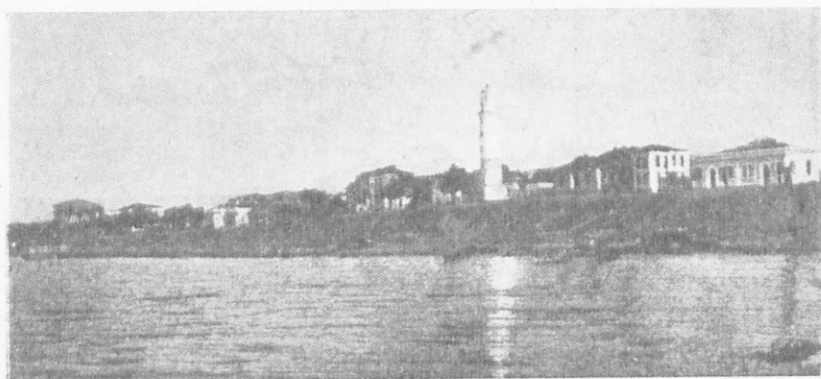
1. EVROS VİLAYETİ

Bu vilayet, adını Evros nehrinden almıştır.
Hudut.

Evros vilayetinin kuzeyinde Bulgaristan, güneyinde Trakya denizi, doğusunda Türkiye batısında da Rodop vilayeti bulunur.

Ürünleri.

Evros ovası geniş ve verimli bir ovadır.

Aleksandrupolis

Burada buğday, tütün, pamuk, sebze, badem, meçhur kavun, zeytin ve daha bir çok şeyler bol bol yetişir. Hele pek güzel olan ipek bückelerini beslemeye pek çok dutluklar vardır.

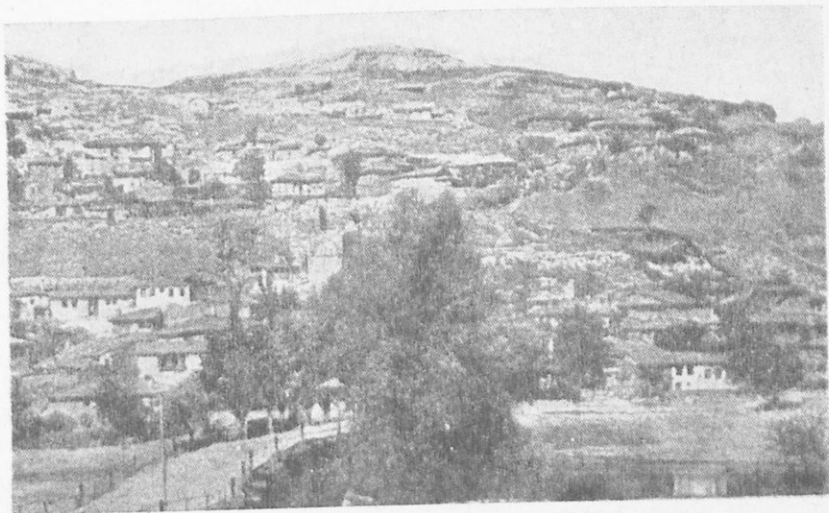
Ormanlarına gelince, Kırkadan maden kömürü, diğer ormanlarından odun kömürü, odun, kireç gibi orman ürünleri ihraç edilir.

Nüfus.

Vilâyetin 155.000 nüfusu olup bunların, ekse-

risi tarımla, bir kısmı ticaratla, kimisi hayvanatla, diğer bir kısmı da esnaf ve amelelikle geçinir. Taşıt işleri.

Demir yolu Selânikten Dedeagâca kadar gelir, oradan da iki kola ayrılarak bir kolu Türkiye'ye diğer kolu da Bulgaristana gider. Halk, vapurlar vasıtasıyla de hem adalara hem de Yu-

Dimetoka

nanistanın sahil boyunda bulunan şehirlerine seyahat eder.

Ayrıyetten Selâniğe ve Atinaya uçak postaları da vardır.

Vilâetin şehirleri.

Vilâetin merkezi Aleksandrupolis (Dedeagâç) 15⁰⁰⁰ bin nüfuslu bir kasabadır. Dedeagâcın plânlı yolları, geniş caddeleri ve güzel sunî limanı

vardır. Yazın Trakyanın ve Doğu Makedonyanın her şehrinden buraya deniz banyolarına gelirler.

Çok güzel hususi ve devlet binaları vardır ve bunların arasında «Marasliyo» pedagoji akademisi yani, öğretmen okulu görünür.

Demir yolunca Kuzeye doğru devan edersek vilâyetin diğer kasabaları:

Fere ve buraya yakın kendi ismini taşıyan ilçalara varırız.

Devam ettikçe dutluklarla dolu bir ova içinde olan Sofuluya. Burada, ipekli kumaşlar yapan fabrikalar da vardır.

Daha Kuzeyde tarihi bir kasaba olan Didimotihon (Dimetoka). Bu kasaba eski, çifte kaleleri ve akropolisi ile meşhurdur. Dimetoka aynı zamanda kaymakamlık merkezidir.

Buradan 15 kilometre mesafede İstanbuldan gelen demiryolunun birleştiği yerde Pityon köyü bulunur.

Nea Orestiyada (Kum çiftliği), plânlı yollarıyla yeni bir kasabadır.

Pitiyondan trenle Dedeagaca dönüp, bu sefer otobüsle batıya doğru gidersek, şosa üzerinde küçük bir kasabacık olan Makriyi (Miriyi) rastlarız. Miri zeytinlikleriye ün almıştır, her tarafı zeytinliklerle çevrilidir. Burada sahile yakın ve Odiseasın hikaye ettiğine göre, Kiklopsın mekânı olan bir mağara vardır.

5000 nüfusu olan Samotraki adası da Evros vilâyetine bağlıdır.

2. RODOP VİLAYETİ

Hudutları.

Rodop vilayeti kuzeyden Bulgaristana, Güneyden Trakya denizine, Doğudan Evros vilayeti Batıdan da Ksanti vilayetine sınırlanır.

Ürünleri.

Burada bol tahıl, sebze, tütün, badem, ceviz,

Komotini

üzüm, meyva ve daha bir çok ürünler yetişir. Dağlarından da patates, kozağı, odun v. s. elde edilir.

Nüfus.

Vilayetin 105 bin nüfusu olup, ekserisi tarımla, bir kısmı hayvan yetiştirmekle, bir kısmı da ticaret ve endüstri ile geçinir.

Taşıt vasıtaları.

Devlet demir yolları (ΣΕΚ) Selânikten Doğuya

doğru taşıt işlerini çok kolaylaştırmaktadır. Bundan başka uçaklar Komotini — Selânik ve Atina arasında, vapurlar Portolağostan her yöne, otomobiller de hemen bütün ova köylerine muntazam olarak çalışmaktadırlar.

Şehirler.

Vilâyetin merkezi Komotinidir. Bu şehir 40 bin nüfuslu olup Rodop dağları eteklerinde yem yeşil bir ova ortasına kurulmuştur.

Komotinide, Trakya genel valiliği, Rodop mutasarrıflığı, Trakya yüksek jandarma kumandanlığı, fırka, mitropolis, müftülük, istinaf ve bida-yet mahkemeleri ve daha bir çok yüksek makamların merkezidir.

Komotinide, güzel devlet binaları, kız ve erkek liseleri, ticaret okulu, rum ve müslüman ilkokulları, millet ve askeriye hastahaneleri, çocuk bakım evi ve daha bir çok güzel binalar vardır. Komotininin onbeş kilometre Güneyinde öksüzler tarım okulu, Doğusunda Komotini—Aleksandrupolis şosesi üzerinde Aratos, Arizvi gibi büyük köyler ve ticaret merkezi olan Sappe (Şapçı) kasabası vardır.

Kuzey doğusunda Aryana ve Ksıdyâ nahiyeleri.

Batısında, demiryolu üzerinde Poliantos (Narlı köy) ve İasmos (Yassı köy) gibi büyük köyleri vardır.

3. KSANTİ VİLAYETİ

Hudutları.

Ksanti vilayeti Kuzeyden Bulgaristan, Güney-

den Trakya denizi, Doğudan Rodop vilayeti ile, ve batıdan da Makedonya bölgesi ile sınırlanır. İklim.

Kuzey tarafı soğuk, sahile doğru gidildikçe hava mutedildir.

Ürünleri.

Kuzeyinde kokulu tütünler, elma, ceviz, pata-

Ksanti

tes, çavdar ve orman ürünleri yetişir. Güneyinde tahıl, hayvanat, sebze yetişir ve balıkçılık yapılır. Nüfus.

Vilayetin nüfusu 100.000 dir.

Şehirler.

Vilâyetin merkezi Ksanti şehridir. Bu şehir 40.000 nüfuslu olup, dağ eteklerine kurulmuş, iklimi güzel ve sihhidir. Şehrin ortasından Kosintos çayı

geçer ve şehrin içme suyuda bu dereden temin olunur.

Ksantide vilâyet, mitropolis, müftülük, bidayet ve sulh kadılikları ve daha bir çok yüksek makamlar vardır. Burada lise, kız öksüz okulu, ilâhiyat okulu, Rum ve Müslüman ilkokulları, güzel askeriye kışlaları vardır.

Ksantinin 25 kilometre Güneydoğusunda Portolağos limanı vardır. Bu limandan Ksanti olduğu kadar Komotine de istifade ederler.

Limanın yanında bir çok dalyanları olan Vistonida (Boru) tuz gölü vardır. Bu gölün balıkları Ksanti ve Komotiniyi idare ettikten sonra, Selâniğe kadar da gönderilir.

Güneyde ova içinde Avdira köyü vardır. Bu köy, tarihin İraklis hikâyesinde öğrenmiş olduğumuz eşki Avdira harabesinin yanına kurulmuştur.

Buraya yakın bir de Yenisea (Yenice) kasabacığ vardır.

Bu kasabacık evvelden büyük ve çok şirin bir sehirdi, fakat Kosintos çayının suları altında kalarak mahvolmuştur..

Bu kasabacığın yakınında aynı adı taşıyan ılıcalar vardır.

Ksantiinin Kuzeybatısında kokulu tütünleriyle meşhur Hrisa (Kireççiler) köyü vardır.

Batıda demiryolu üzerinde ve Nestos nehrine yakın Toksote (Okçular), Stavrupolis ve Neohori köyleri; Kuzeyinde cebelde Oreon, (Yassiören),

Ehinos (Şahin), Melivya (Elmalı), Kentavros (Ketenlik) ve Medusa (Menkova) köyleri vardır.

Bu köylerin ehalisi tütün ve odunculukla yaşarlar.

Yunanistanın diğer bölgelerini gelecek sene dördüncü sınıfta öğreneceğiz.

geçer ve şehrin içme suyuda bu dereden temin olunur.

Ksantide vilâyet, mitropolis, müftülük, bidayet ve sulh kadılikları ve daha bir çok yüksek makamlar vardır. Burada lise, kız öksüz okulu, ilâhiyat okulu, Rum ve Müslüman ilkokulları, güzel askeriye kışlaları vardır.

Ksantinin 25 kilometre Güneydoğusunda Portolağos limanı vardır. Bu limandan Ksanti olduğu kadar Komotine de istifade ederler.

Limanın yanında bir çok dalyanları olan Vistonida (Boru) tuz gölü vardır. Bu gölün balıkları Ksanti ve Komotiniyi idare ettikten sonra, Selâniğe kadar da gönderilir.

Güneyde ova içinde Avdira köyü vardır. Bu köy, tarihin İraklis hikâyesinde öğrenmiş olduğumuz eski Avdira harabesinin yanına kurulmuştur.

Buraya yakın bir de Yenisea (Yenice) kasabacığ vardır.

Bu kasabacık evvelden büyük ve çok şirin bir sehirdi, fakat Kosintos çayının suları altında kalarak mahvolmuştur..

Bu kasabacığın yakınında aynı adı taşıyan ılıcalar vardır.

Ksantiinin Kuzeybatısında kokulu tütünleriyle meşhur Hrisa (Kireççiler) köyü vardır.

Batıda demiryolu üzerinde ve Nestos nehrine yakın Toksote (Okçular), Stavrupolis ve Neohori köyleri; Kuzeyinde cebelde Oreon, (Yassiören),

Ehinos (Şahin), Melivya (Elmalı), Kentavros (Ketenlik) ve Medusa (Menkova) köyleri vardır.

Bu köylerin ehalisi tütün ve odunculukla yaşarlar.

Yunanistanın diğer bölgelerini gelecek sene dördüncü sınıfta öğreneceğiz.

İÇİNDEKİLER

A. MİTOLOJİ ÇAĞLARI

	Sayfa
1. Mitooloji çağları	5
2. Eski Yunanlılarda din	» 5
3. Yarı Allahlar ve kahramanlar	» 7
4. İraklisin sonu ve ilk kaşgrısı	» 8
5. Fazilet ve kötülük	» 9
6. İraklis ve Evristefs	» 10
7. Nemeanın arslanı	» 11
8. Lerna gölü ejderhâsı	» 13
9. Stinfalia Kartalları	» 14
10. Erimantosun Kaprosu	» 15
11. Kerinya dağındaki ceylân	» 16
12. Krol Avğiasın gübreleri	» 18
13. Giritin buğası	» 19
14. Diomidisin atları	» 20
15. İppolitinin Kemeri	» 20
16. Hesperislerin altın elmaları	» 22
17. Yirionisin inekleri	» 23
18. İraklis ve Kerveros	» 23
19. İraklisin sonu	» 25
20. Tiseusın sonu ve yetişmesi	» 26
21. Tisevsin başarıları	» 28
22. Tiseas Atınada	» 30
23. Tiseas Giritte	» 30
24. Tiseas Minotaurasu öldüüyor	» 32
25. Tiseas Atınaya cönüyor	» 34
26. Tiseas Kral oluyor	» 35
27. Alkisti	» 36
28. Friksos ile Elli	» 37
29. Pelias ve İason	» 39
30. Argo Bahriyelileri	» 41

31. Eitis ve İason	Sayfa	43
32. Tzuva savaşlarının sebepleri	»	45
33. İfiyenianın kurban oluşu	»	46
34. Yunanlılar Truvada	»	49
35. Ağamemnonile Ahileas	»	50
36. Patroklos ve Hektor	»	51
37. Ahileasın ölümü	»	53
38. Yunanlıların Truvayı işgalleri	»	54
39. Odisevs	»	56
40. Kikones ve Lotofağoslar	»	58
41. Kiklopslar ve Polifimos	»	59
42. Odiseas kaçıyor	»	61
43. Odiseas «Eolos ve Lestrigones» adala- rında	»	64
44. Kirki ve Sirinesler	»	66
45. Skila ve Harivdi	»	67
46. Odiseas İlios ve Kalipso adalarında	»	68
47. Odiseas Feakoslar adasında	»	70
48. Odiseas İtaki adasında	»	72
49. Odiseas oğlu ile buluşarak saraya geli- yorlar	»	73

B. VATANIMIZ YUNANİSTAN

GİRİŞ

1. Ufuk	»	79
2. Dünyanın yüzeyi	»	80
3. Karadaki sular	»	80
4. Deniz	»	82
5. Atmosfer, rüzgâr, iklim	»	84

I. GENEL İNCELEME

1. Yunanistanın coğrafi durumu	»	87
2. Hudutları ve yüzölçümü	»	87

ΙΣΤΟΡΙΑ 3

ΓΕΩΓΡΑΦΙΑ 3

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής